

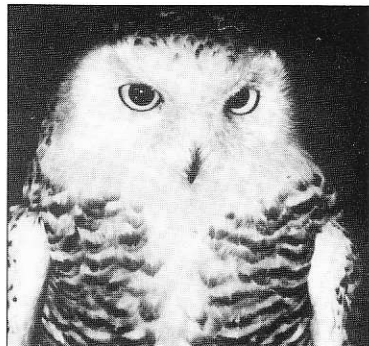
Sisältö - Innehåll 2 • 92

Seppo Pekkala Petolintujen pesinnästä Varsinais-Suomessa 1991	4
Sammanfattning: Rovfåglarnas häclning i Egentliga Finland år 1991	12
Juha Vuorinen Sääksiveistos palasi Turkuun	13
Sammanfattning: Åbo Ornitologiska Förening är Årets 1991 Ornitologiska Förening	14
William Velmala Jurmon normaali kevät	15
Sampo Kunttu & Rami Lindroos Lintukevät 1990 Varsinais-Suomessa	18
Herra Pohjatuuli Full Auto Cummix 7,8 – 16 x 65 Smirarc	33
Matti Koivula Olli seikkailee, osa 5	34
Kesän kuva	36
Kansikuva/Omslagsbild: Mikko Tamminen, Turku Åvik 25.9.1990.	

PS. Viime numeron pääkirjoituksen kuvassa ollut lintu oli schwarzin-uunilintu – tästähän ei ollut epäilystäkään, sillä kuvateksti oli vain vitsi.

Jyrki Normaja, Liperi 9.91

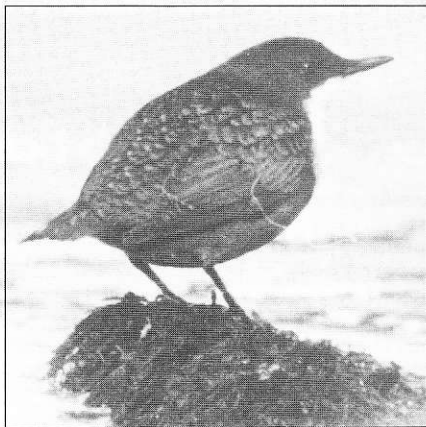

Ukuli

23. vsk.
ISSN 0782-8195

Julkaisija/Utgivare
Turun Lintutieteellinen Yhdistys ry
PL 67, 20101 Turku
Åbo Ornitologiska Förening rf
PB 67, 20101 Åbo
Päätoimittaja/Chefredaktör
Veijo Vänskä, puh. 926-54258
Källdinge, 21650 Lillandet
(kaikki toimitukselle lähetettävä
posti tähän osoitteeseen)
Toimittajat/Redaktörer
Kaarina Virtanen, puh. 921-421512
Sampo Kunttu, puh. 921-304424
Tilausmaksu v. 1992 on
60 mk.
Jäsenet saavat lehden ilmaiseksi.
Prenumerationspris år 1991 är 60 mk.
Medlemmar erhåller tidningen
gratis.
Ilmoitushinnat/Annonsspriser
1/1 s. 800 mk, takakansi 1000 mk
1/2 s. 600 mk, 1/3 s. 500 mk
1/4 s. 400 mk
Painopaikka/Tryckeri
Koillissanomien Kirjapaino
Kuusamo 1992

Aina on aikaa peilata,
sillä ei ole haitaksi olla
hyvännäköinen. 1 kv
kuovisirri

Lähikuvan rajaus Lintumiehen tyyliin.

Matti Valta

Pornoa ?

“Voidaan sanoa, että on kaksi tärkeätä seikkaa, jotka puoltavat pääkohteen olemista suurena kuvassa. Toinen on voimakas tapahtuma tai muuten dominoiva teki-jä. Niinpä poikasiaan ruokkiva lintuemo on katsojan mielenkiinnon siksi voimakkaasti vangitseva tapahtuma, että melko ahdas rajaus on paikallaan. Toisaalta, mikäli linnun ympäristö on piirtynyt levottomana ja paljon häiritseviä osia sisältävänä, on syytä rajata ympäristö suureksi osaksi pois.

Väljä rajaus on paikallaan etenkin silloin, kun linnun tausta ja ympäristö on kaunis ja mielenkiintoinen ja se yhdessä linnun kanssa muodostaa ehjän kokonaisuuden. Jos ympäristö kertoo havainnollisesti esimerkiksi linnun tyypillisen elinympäristön laadun, on täysi syy ottaa ympäristö mukaan kuvaan.

Lentokuvissa on jätettävä tarpeeksi tilaa, jotta lintu nopeasti lentäessään ei törmää kuvan reunoihin ja linnulla on tilaa liikuttaa siipiään kuva-alalla.

Yksi perussäännöistä on, oli sitten kyse istuvasta, lentävästä, juoksevista tai uivasta linnusta, että linnun katseen tai menosuunnan puolelle jätetään enemmän tilaa kuin niskan tai pyrstön puolelle. Näin linnulla on tilaa, minne katsoa tai mennä. Jos uivan linnun jälkeen jää kaunis vesivana, voidaan se ottaa mukaan ja katkaista kuva lähempää linnun päätä kuin pyrstöä. Samantapainen rajaus voi monissa juoksevaa tai lentävää lintua esittävässä kuvassa erinomaisesti korostaa vauhtia. Istuvan linnun katseelle on kuitenkin lähes poikkeuksetta jätettävä runsaasti tilaa. Lintua ei myöskään saisi juuri koskaan sijoittaa pieneksi pisteeksi keskelle kuvaa.”

Luonnonvalokuvauksen opas (toim. Pekka Nisula ja Arno Rautavaara), Luonto-Liitto ry 1973.

Yhdistyksen jäsenkyselyssä vuonna 1984 toivoi eräs vastaaja pilanpäiten Ukuliin “seksiä ja väkivaltaa”. Hänen toiveensa on sittemmin toteutunut arvaamattomalla tavalla, ei niinkään Ukulissa vaan kautta kotimaisen lintulehdistön. Tarkoitan nyt lehtien viime aikaista kuvajournalismia.

Tavaksi on tullut rajata lintukuvat niin tiukasti, että lintu irtoaa ympäristöstään irralliseksi esineeksi. Pahimmissa tapauksissa edes kaikki linnun höyhenpuvun osat eivät mahdu kuvaan. Valokuvasta katoaa näin siihen kuuluva esteettinen sommittelu sekä informaatio linnun oleskeluympäristöstä ja käyttäytymisestä. Valokuva ei enää ole valokuva vaan tekniikka tallentaa lintuhavainto.

Näin tiukat lähikuvat sopivat vain RK-katsauksiin ja määräytysartikkeleihin, joissa on oleellista nähdä höyhenpuvun yksityiskohdat. Käsikuvien luontevaa käyttöaluetta ovat lisäksi rengastuksesta kertovat artikkelit. Kun nämä “lähikuvat” tarjotaan usein pieninä postimerkkeinä ja huonosti taitettuina, on tuloksena lintulehden masentava nuhrainen ilme.

Muutaman mestarillisen lintukuvaajan vanavedessä alkoi parikymmentä vuotta sitten luontokuvausboomi, joka yhä jatkuu. Lintukuvi- en markkinarako täyttyi pian ja luontokuvaajat siirtyivät muihin aiheisiin, mutta lintuharrastajat jatkoivat lintukuvausta. TLY:ssäkin toimi vuosia kameratoimikunta. Hyvistä kuvista ei siis ole pulaa, vaan kyseessä on pikemminkin lintulehtien toimittajien huolimaton työskentely.

Herkkänahkaisimmat luonnonsuojelijat hermostuivat aikanaan kauniisiin kaupallisiin lähikuviin ja alkoivat nimittää kuvatyyppiä luontopornoksi. Mitähän mieltä he olisivat tämän päivän lintulehdistä? Vähintäänkin on puhuttava väkivallasta valokuvaa kohtaan.

Väärinkäsityksien välttämiseksi haluan korostaa, etten täällä puheenvuorolla pyri halventamaan kenenkään toimittajakollegan työtä. Päinvastoin jokainen yhdistysten eteen talkootyötä tekevä henkilö ansaitsee näinä aikoina hatunnoston. Tarkoitukseni oli tuoda esille monien lukijoiden noteeraama seikka, joka kaipaa erityishuomiota ja siten kannustaa lehdentekijöitä hyviin suorituksiin.

VV

Petolintujen pesinnästä Varsinais-Suomessa 1991

Myyräkannat olivat 1991 edelleen heikkoja. Petolintujen ravintotilanne ei ollut muutoinkaan erityisen hyvä. Se näkyi tuulihaukan, viiru-, sarvi- ja suopöllön heikkona pesintänä. Kanahaukka pesi kohtuullisesti. Samoin hiirihaukka, huuhkaja ja lehtopöllö ilmeisesti monipuolisen ravinnon käytön avulla. Myös varpushaukalla ja sääksellä oli kohtalaisen hyvä vuosi. Ruskosuohaukkakannat ovat ehkä lievästi elpymässä. Nuolihaukalla oli hyvä pesintävuosi ja ampuhaukka yllätti neljällä reviirollään. Merikotkan ennätysvuodet jatkuivat. Myös varpuspöllö säilytti asemansa, mutta poikastuotto jäi pieneksi. Kevättä kohden heikentyneestä myyrätilanteesta huolimatta helmipöllöt kitkuttivat muutamia poikasia lentoon.

Aineisto

*Monet kasvat maastot kiertää
aineistot kerää
lippua, lappua tulee perä perää.
mut vielä parempi aineisto
aina mielessä hiertää.*

Vuoden 1991 petolintujen pesintäaineisto on kerätty petolintuaktivisteilta rengastustoimiston petolinturengastajien yhteenvetolomakkeella sekä haastatteluin. Katsauksen aineiston ovat koonneet seuraavat TLY:n alueella toimivat harrastajat: E. Aaltonen, S. Aaltonen, J. Alhainen (R), P. Andelmin (R), S. Aspelund (R), J. ja P. Eerikäinen, H. ja L. Eloranta, J. Grönlund (R), E. Gustafsson (R), J. Hakala, M. Halttunen, H. Heikkilä ja Ossi Eskola, R. Heinonen,

R. Hyvönen (R), K. Häkkilä, E. Joutsamo, J. Karhumäki (R), A. Karlin, R. Karlsson (R), K. Ketola, S. Kunttu, J. Kylänpää, A. Laesvuori, E. Laine, J. Laine, T. ja H. Laine (R), J. Lehtonen, R. Lindroos, R. Lumio (R), A. Manninen ja M. Potinkara, R. Michelsson, V. Multala (R), A. Nikkilä, R. Nordling, S. Nordqvist (R) ja P. Sandell (R), T. Numminen (R), T. Nurmi, S. Pekkala (R), M. Piironen, A. Rantamäki (R), P. Rinne, L. Saari, M. J. Saarinen, V-V. Salonen, V. Sarola, P. Siitonen (R), S. Sirpiö, M. Soikkeli, M. Suhonen, J. Tammi, M. Tamminen, J. Tittonen (R), M. Vainio, J. Wessman, A. Vienonen, H. Virtanen (R), J. Virtanen, K. Virtanen, M. Virtanen, T. Vähämäki (R) ja V. Vänskä sekä Saaristomeren merikotkatyöryhmä (R).

Havaintojen keruuseen osallistuneiden henkilöiden määrä on suuri, vaikka valtaosan aineistosta onkin kerännyt suppeahko ryhmä. Kirjain R nimen perässä tarkoittaa suuntautumista petolintujen rengastamiseen. Helsingin Yliopiston eläinmuseo on antanut käyttöön P. Saurolan vetämän sääksitutkimuksen alueellista aineistoa.

Petolintukatsauksessa on esitetty ajoittain petolintujen parimääräarvioita. Petolintutoimikunta on alustavasti päättänyt tarkemman parimääräarvion tekemisestä usean suppean aluearvion perusteella. Vuonna 1991 koottu aineisto oli kuitenkin vielä sen verran vähäistä, että arvion tekeminen jää myöhempiin katsaukseen laajemman aineiston pohjalta.

Petri Rinne, Yläne 23.7.91

Petolinnuille sopivia pesimäpaikkoja tarkastettiin seuraavasti: isoja risupesiä 193, varislintujen ja oravan pesiä 89, tekopesiä isoille haukoille 61, tekopesiä pikuhaukoille 60, viirupöllön pönttöjä 149, lehtopöllön pönttöjä 473, helmipöllön pönttöjä 415, varpuspöllön pönttöjä 71, isoja luonnonkoloja 141, tikankoloja 159 ja muita petolinnuille sopivia pesäalustoja 8. Juhani Virtanen avustajineen tarkasti pienille pöllöille sopivia ja suppeahkoille alueille sijoitettuja uuttukyyhkyn pönttöjä muutamia satoja.

Sää ja ravinto

Syksyllä 1990 lokakuun lämpötila oli tavanomainen, marraskuu oli asteen verran tavanomaista kylmempi, joulukuu noin 2,5

astetta tavanomaista lämpimämpi. Ensilumi satoi marraskuun loppulla, mutta se ei pysynyt maassa kauankaan. Myös vuoden 1991 puolella talvi jatkui lauhana. Lunta saatiin lisää tammikuun puolivälissä, mutta koko talven ajan lunta oli rannikolla hyvin niukasti, esimerkiksi hihtämään olisi pystynyt siedettävästi noin 10-15 päivänä. Sisämaassa oli paikoin, varsinkin metsissä, pitkäaikainen lumipeite.

Lauhan talven takia meri pysyi avoimena pääosan talvea. Lauhaa talvea ja lämmintä huhtikuuta seurasi kolea toukokuu. Kesäkuu oli noin kolme astetta tavanomaista kylmempi ja sademäärä kaksinkertainen tavanomaiseen verrattuna. Loppukesä oli tavanomaista lämpimämpää ja heinäkuu hyvin vähäsateinen.

Ruskosuohaukan vanhat reviirit olivat tehotarkastuksen kohteena, mutta Uudenkaupungin seudun tiedot puuttuvat edelleen. Nämä poikaset ovat Elijärveltä.

Petolintuharrastajien havaintojen mukaan syystalvella myyriä oli kohtuullisesti. Talven säät pysäyttivät kuitenkin myyräkantojen kasvun alkuunsa. Myyriä oli petolintujen pesintää edeltävänä aikana hyvin niukasti saaristo- ja rannikkoalueella. Sisämaassa, mm. Loimaan seudulla ja Mynämäen pohjoisosissa, myyriä oli hieman runsaammin, mihin lienee vaikuttanut mm. rannikkoaluetta runsaampi maanpintaa ja siten myös myyriä suojaava lumipeite. Toisaalta senkin jäätyminen ja samanaikaiset pakaset lienevät estäneet myyräkantojen elpymistä. Jouni Tittonen arvioi kevään 1991 myyräkannat Salon etelä- ja länsipuolella niukoiksi, mutta sielläkin oli alueellisia eroja, koska Perniön alueella helmipöllön pesintä onnistui kohtuullisen hyvin. Tittosen arvion mukaan paikkakuntakohtaiset erot myyräkannoissa Varsinais-Suomen alueellakin olivat suurehkoja.

Havupuiden käpyjen määrä kesällä 1990 oli edellistä vuotta heikompi, mikä lienee vaikuttanut heikentävästi oravakantoihin talven 1990-91 aikana. Se näkyi myös tavanomaista runsaampana kuolleiden oravien löytymisenä pöntöistä. Metsäkanalintujen määrä kääntyi kesällä 1990 laskuun parin edeltävän paremman vuoden jälkeen. Jäniksien määrää pidettiin normaalina, paikoin tuntui olevan jopa kantojen voimistumista. Saaristoalueen jäniskannat olivat heikot.

Kotkille oli haaskaruokintaa sisämaassa ainakin viidellä paikalla. Saaristossa kotkia ruokittiin kahdeksalla haaskalla, joilla kuollutta sikaeläintä palautettiin luonnon kietokulkuun 12 tonnin verran.

Haukkojen pesintä

Haukkojen reviirien, pesintöjen, pesintöjen epäonnistumisten sekä maastopoikueiden määrät on esitetty taulukossa 1. Pesimään ryhtyneiden haukkojen pesimätulos on esitetty taulukossa 2.

Mehiläishaukan tarkastettujen reviirien, asuttujen reviirien ja pesintöjen määrä oli samalla tasolla kuin edellisenä vuonna. Muita pesimäaikaisia paikallishavaintoja saatiin tietoon vain kolme. Mehiläishaukkakanta näyttäisi ainakin osalla TLY:n aluetta olevan heikkenemässä, mihin voisi ajatella olevan ainakin osittaisena syynä varttuneiden metsien määrätietoinen hakkaaminen.

Leuto talvi oli jälleen **kanahaukalle** edullinen, vaikka edellisestä vuodesta ehkä hieman heikentynyt ravintotilanne vaikuttikin päinvastaiseen suuntaan. Varhaiskeväisten havaintojen mukaan kanahaukat olivat aloittamassa pesintäänsä hyvin. Mahdollisia reviierejä tarkastettiin saman verran kuin edellisenä vuonna, mutta pesintöjä todettiin noin viidennes vähemmän eli yhteensä 70 pesintää.

Epäonnistumisten määrä pysyi kanahaukan pidemmän ajan tilastoihin verrattaessa melko alhaisella tasolla eli kahdeksassa pesinnässä (12 %). Osassa epäonnistumisen syynä epäiltiin olleen ihmisten suorittaman pesien ryöstön. Loimaalla tapettiin kesällä ilmeisesti yksi häkkiin jäänyt kanahaukka. Siis jälkiä on, mutta haukkojen syltityhdas on osoittamatta. Käyttövoimana on petovihainen viime vuosisadan asenne tai nykyisen markkinakilpailun luoma oman edun tavoittelu riistämällä yhteistä luonnon ympäristöämme. Joka tapauksessa syltityhtaan omistajat ansaitsevat säällivän halveksunnan henkisen pienuutensa takia.

Kanahaukan keskimääräinen poikasluku poikaspesää kohti (2,5) oli 10 % pienempi kuin vuonna 1990 ja peräti 22 % pienempi

Mikko Tamminen, Parainen 19.7.88

Hannu Aunio tarkastamassa kanahaukan pesää kesällä 1988. Tämäkin metsä on sittemmin vedetty vessanpytystä alas.

kuin hyvänä pesintävuonna 1989. Keskimääräinen poikasluku poikaspesää kohti oli samalla tasolla kuin Helsingin yliopiston keräämässä kanahaukan pesintää kuvaavassa vuoden 1991 koko maan aineistossa. Poikasluku kuvastanee hyvin ravinnon saatavuutta. Poikasluvussa aloitettua pesintää kohti ei ollut yhtä suurta eroa pienehkön epäonnistumisosuuden takia. Poikasia kasvoi rengas-
tusikäisiksi vähintään 108.

Varpushaukan pesintöjä todettiin viimevuosien tavanomaisen määrän (23) ja asuttuja revierejä 12 sekä muita pesimääkaisiä paikallishavaintoja kahdeksan. Keskimääräinen poikasluku oli tavanomaisella tasolla, mutta selvästi edellistä vuotta parempi ja myös vuoden valtakunnallista keskitasoa parempi. Poikasia varttui vähintään 63.

Kevään ensimmäiset **hiirihaukat** saapuivat Nauvoon noin 20. maaliskuuta. Sieltä ei ollut kui-

tenkaan toukokuun lopulla vielä tiedossa yhtään pesää, vaikka huhtikuulla todettiin tavanomaiset noin 20 revieriä ja maastotöitä oli tehty runsaasti. Pesää alkoi löytyä kesäkuussa ja kokonaisuutena hiirihaukan pesintä TLY:n alueella oli heikohkoksi tulkittu ravintotilanne huomioon ottaen hyvä. Pesintöjä todettiin 29 eli lähes sama määrä kuin kahtena edellisenä vuonna. Asuttuja reviereitä oli lisäksi 28 ja muita pesimääkaisiä paikallishavaintoja kuusi. Kesä oli ilmeisesti suotuisa

Taulukko 1. Haukkojen pesinnät Varsinais-Suomessa vuonna 1991.
Tabell 1. Rovfågarnas häckning i Egentliga Finland år 1991.

Laji Art	Tarkastettuja mahdollisia revierejä Antal kontrollerade revir	Pesintöjä Antal häckningar	Pesintöjen epäonnistumisia Antal misslyckade häckningar	Maastopoikkeita Antal kullar i terrängen	Muita asuttuja revierejä Antal andra bebodda revir
Pernis apivorus	19	3	-	-	13
Accipiter gentilis	146	66	8	3	32
Accipiter nisus	68	22	1	1	12
Buteo buteo	63	26	1	3	28
Circus cyaneus	2	-	-	-	2
Circus aeruginosus	23	4	1	-	10
Circus pygarcus	2	1	1	-	1
Falco subbuteo	21	4	-	5	8
Falco columbarius	4	3	-	-	1
Falco tinnunculus	9	-	-	1	6
Pandion haliaetus	85	38	6	-	7
Haliaetus albicilla	-	9	2	-	6

Taulukko 2. Haukkojen pesintätulos Varsinais-Suomessa vuonna 1991.
Tabell 2. Rovfågarnas häckningsresultat i Egentliga Finland år 1991.

Laji Art	Munaluku Antal ägg	Munial/munapesä (n) Antal ägg/bo (n)	Poikasluku Antal ungar	Isoja poikasia/poikaspesä (n) Antal stora ungar/bo med ungar	Isoja poikasia/munapesä (n) Antal stora ungar/bo med ägg (n)
Pernis apivorus	-	-	1	1,0(1)	1,0(1)
Accipiter gentilis	1-4	2,7(7)	1-4	2,5(42)	2,1(49)
Accipiter nisus	1-6	2,8(9)	2-6	4,2(15)	3,9(16)
Buteo buteo	1-3	2,1(8)	1-3	1,9(23)	1,8(24)
Circus aeruginosus	-	-	1-2	1,5(2)	1,5(2)
Falco subbuteo	-	-	1-2	1,5(2)	1,5(2)
Falco columbarius	-	-	2-5	2,5(2)	2,5(2)
Pandion haliaetus	-	-	1-3	2,1(32)	1,7(38)
Haliaetus albicilla	-	-	1-2	1,6(7)	1,2(9)

myyriä korvaaville hiirihaukan ravintolajeille ja näin myös haukkojen pesinnöille, vaikka keskimääräinen poikasluku olikin edellistä vuotta pienempi ja myös vuoden keskimääräistä valtakunnallista tasoa pienempi.

Piekanan pesimäaikaisia havaintoja ei ole tullut tietoon.

Sinisuoehaukan kaksi reviiiriä todettiin, toinen Loimaan suunnalla ja toinen Auran alueella, mutta kummassakaan ei ilmeisesti pesitty. Lisäksi katsaukseen saatiin yksi muu paikallinen pesimäaikainen havainto.

Ruskosuoehaukkaa yritettiin edelleen petolintuotoimikunnan toimesta seurata suunnitellusti niin, että ainakin kaikki tiedossa olevat mahdolliset pesimäpaikat tarkistettaisiin. Katsauksen laittajalla ei ole tiedossa onko näin tapahtunut, koska Laitilan ja Uudenkaupungin alueen paikoista ei vieläkään tieto kulje tai sitten petolintuotoimikunta on järjestänyt työjakoaan huonosti.

Mahdollisia ruskosuoehaukan pesimäpaikkoja tarkastettiin ainakin 23, joista neljältä löytyi pesä. Yksi pesistä tuhoutui veden pinnan nousemisen takia. Kahden pesän poikasmäärä todettiin, toisessa oli kaksi ja toisessa yksi poikanen. Pesintöjen lisäksi 10 reviiiriä luokiteltiin asutuiksi, vaikka pesintää ei todettukaan. Lisäksi pesimäaikaisia ruskosuoehaukan paikallistyyppisiä havaintoja saatiin kolme. Ruskosuoehaukan pesinnän kokonaistilanne näytti hieman paremmalta kuin vuonna 1990, mutta edelleen ongelmiana on puutteellinen tieto haukan oleskelusta ja pesinnästä usealla hyväksi luokiteltavalla paikalla.

Ruskosuoehaukoihin TLY:n alueella erikoistuvalla petolintuharrastajalle näyttäisi olevan mukavasti tilaa ja ilmeisesti tukeakin löytyisi. Asiasta kiinnostuneet ottakoot yhteyttä katsauksen laittajaan tai yhdistyksen johtoon. Rengastuotoimistossakin on yleensä löytynyt ymmärtämystä lajikohtaisen rengastusluvan

myöntämiselle, jos kyseisen lajin kartoittamiseksi tehtävä työ on osoittautunut vankaksi.

Niittysuoehaukka yritti pesintää, joka epäonnistui. Lisäksi todettiin pesimäaikaisia havaintoja toiselta alueelta.

Kesä oli ilmeisesti otollinen myös **nuolihaukalle** tahi sitten harrastajien aktiivisuus nuolihaukkaa kohtaan on kasvussa. Pesintöjä todettiin yhdeksän ja lisäksi kahdeksan asuttua reviiiriä, joilta pesintä ei varmistunut. Pesimäaikaisia havintoja oli lisäksi 15 alueelta. Tapani Vähämäen arvion mukaan haukkoja oli paljon alueella, mutta pesintöjä oli paljon vähemmän. Liedossa todettiin nuolihaukalla perinteinen naapurireviiri eli sepekkyyhy. Ne pesivät allekkain saman männyn latvassa.

Ampuhaukka yllätti neljällä reviiirillään ja kahdella muulla pesimäaikaisella paikallishavainnolla. Pesintöjä todettiin saaristossa kaksi, Korppoossa ja Rymättylässä, sekä yksi Marttilassa. Poikasia varttui vähintään seitsemän.

Tuulihaukan paluuta TLY:n alueelle on yritetty tukea pöntötyksellä, mutta ainakaan heikko myyrävuosi ei ollut tuulihaukan uutta tuleamista vahvistamassa. Yhdeltä yhdeksästä mahdollisesta reviiiristä löytyi tuulihaukka-poikue ja kuusi muuta luokiteltiin asutuiksi, vaikka pesintää ei todettukaan. Muita pesimäaikaisia paikallishavintoja oli viisi.

Kalasääsket ovat pesineet 1980-luvun lopulla hyvin TLY:n alueella ja sama suunta tuntui jatkuvan vuonna 1991. Reviiirejä tarkastettiin sama määrä kuin edellisellä vuonna eli 85. Pesintöjä löydettiin 38 eli yhtä paljon kuin vuonna 1989, mutta yksi enemmän kuin 1990. Pesintöjä epäonnistui hyvillä kalasääsken pesintävuosille varsin tavallinen määrä eli kuusi pesintää (16 %).

Vuonna 1971 alkaneen valtakunnallisen kalasääsken seurannan aikana suurin vuosittainen

munapesien määrä TLY:n alueella on ollut 44 ja suurin poikaspesien määrä 37, pienin munapesien määrä on ollut 27 ja poikaspesien 20. Pesintöjen lisäksi koristeltuja pesiä todettiin seitsemän ja viidellä reviiirillä lintu oli paikalla, vaikka pesää ei ollutkaan kunnostettu. Pesintöjen keskimääräinen poikasluku oli 2,1, mikä oli alhaisempi kuin edeltävänä vuosina. Poikasten määrä munapesää kohti oli 1,7, mikä oli selvästi huonompi kuin neljänä edellisellä vuonna, mutta selvästi yli 1980-luvun keskimääräisen tason. Poikasia varttui vähintään 62, todennäköisesti 66 (kahden pesän tarkkaa poikasmäärää ei selvitetty). Edellisten vuosien poikasmäärä on ollut yli 70.

Muutamien edellisten vuosien aikaisesta sääksien pesintähuipun madaltumisesta huolimatta Varsinais-Suomen sääksen tuntuu voivan melko hyvin petoharrastajien, merenkulkuviranomaisten ja vesialueiden haltijoiden tuella.

Merikotkien kannan elpyminen jatkui vuonna 1991. Pesiiä löydettiin taantuman jälkeinen ennätysmäärä eli yhdeksän, joista kahdessa nuorehkojen kotkien pesintä epäonnistui munavaiheessa. Lisäksi kuusi muuta reviiiriä luokiteltiin asutuiksi. Kaikkiaan 15 asutusta reviiiristä kolme oli uusia, mikä merkitsi parimäärän lisääntymistä neljänneksellä. Pesinnät tuottivat myös viime vuosikymmenten poikasennätyksen eli 11 poikasta. Poikasluku asuttua pesää kohti oli 1,2 ja vanhojen lintujen asumaan reviiiriä kohti 0,92. Koko maassa poikasluku asuttua reviiiriä kohti oli 0,83 ja Ahvenanmaan saaristossa 1,2.

Pohjois-amerikkalaisen valkopäämerikotkan kannan on todettu säilyvän, jos poikasluku asuttua reviiiriä kohti on 0,6. Suora vertailu Suomen olosuhteisiin ei antane täysin varmaa kuvaa, mutta Saaristomeren alueen poikasluvut merkinnevät edellytyksiä kannan elpymiselle, kun täällä ainakin toistaiseksi toteutetaan talviruokintaa, mistä vertailtava valkopäämerikotkakanta ei ole

Ampuhaukka yllätti monella pesinnällä. Nämä poikaset varttuivat Marttilassa.

Jukka Tammi, kesä 91

saanut nauttia. Kunhan vielä pesintäpaikkoja pystyttäisiin säilyttämään ja joltininkin pesimärauha takaamaan, niin merikotkan pelastamisponnistelujen voisi todeta tältä erin onnistuneen.

Pöllöjen pesintä

Ensimmäiset helmipöllöt aloitivat soidinhuutelun tammikuun puolivälissä, mutta yleinen vaikutelma oli, että pöllöjen soidinhuutelun alkamisajankohta oli melko myöhäinen. Pöllöt huutelivat myös laiskasti, hyvänkin tuntuksena iltana oli poikkeuksellisen hiljaista. Sen enteiltiin merkitsevän heikohkoa pesintävuotta. Jo ensimmäiset pönttöjen tarkistukset myös osoittivat, että pöllövuodesta ei tulisi kovin hyvää. Harvahkoista pesistä monessa oli linturavinnon jätteitä, mikä osoitti myyrien vähyyttä.

Pesintöjä rasittivat myös näätien aiheuttamat tuhot. Aiemmin näädät ovat olleet pääasiassa sisämaassa, nyt näätä todettiin myös rannikolla Naantalissa, tosin toistaiseksi vain uuttukyyhkyn pöntössä. Pöllöt välttivät näädän pysymällä poissa pesimäpuuhista. Loimaalla Tapani Vähämäki koki, että enää ei pöntön siirtokaan esittänyt näädän aiheuttamaa tuhoa.

Petolintutoimikunta jatkoi 1989 käynnistettyä pöllöjen yhteiskuuntelua Ruissalossa. Lisäksi järjestettiin yhdessä nuorisajaoston kanssa jaoston jäsenille yhteiskuuntelu, joka onnistui melko hyvin ja josta palaute oli niin hyvää, että menettelyn jatkamista päätettiin harkita.

Pöllöjen pesinnät, pesintöjen epäonnistumiset, maastopoikueet ja muutoin asutuiksi todetut reviirit on esitetty taulukossa 3. Taulukossa 4 on kuvattu pöllöjen pesimistuloksia. Kolopöllöjen pesintäaktiivisuutta on kuvattu pesintäosuudella, joka kertoo pesintöjen määrän suhteen tarkastettujen ilmeisten reviirien määrään.

Huuhkajan mahdollisia reviirejä tarkastettiin 197 ja niiltä löytyi 48 pesintää. Huuhkajan pesintäosuus oli 24 %, mikä oli suurinpiirtein sama kuin edellisenä vuonna, mutta selvästi heikompi kuin todella hyvinä pesintävuosina. Salon seudulla pesintäosuus oli muuta aluetta selvästi parempi, samoin Alastaron ja Pöytyän suunnilla. Pesinnöistä epäonnistui vain kaksi eli 5 %, mikä on aiempiin vuosiin verrattuna hyvä tulos. Poikasia varttui vähintään 79 eli vähintään 0,6 poikasta asuttua reviiriä kohti ja 2,0 poikasta

aloitettua pesintää kohti. Keskimääräinen poikasluku poikasesä kohti oli samaa tasoa kuin huuhkajan keskimääräinen valtakunnallinen poikasluku.

Huuhkajan pesintäaktiivisuudessa oli suurehkoja eroja alueen osien kesken, mutta ilmeisesti leuto talvi, paikalliset tyydyttävät myyrä- ja rottakannat sekä monipuolinen ravinnon käyttö mahdollistivat huuhkajille kokonaisuutena kohtuullisen pesintätuloksen. Ravinnoksi todettiin käytetyn tavanomaisimpien lajien ohella mm. ketun ja supin poikasia sekä siilejä.

Hiiripöllön pesinnöistä tai edes oleskelusta ei saatu havaintoja. Se onkin ollut vain poikkeuksellisesti Varsinais-Suomessa pesivä laji ja edellyttänyt todella hyviä myyräkantoja.

Varpuspöllöt aloittivat soidinhuutelunsa laajalti vasta maaliskuun lopulla, mutta lyhyehkön ajan kuluessa niitä kuultiin melko runsaasti eri puolilla mm. Liedossa, Ruskolla, Naantalissa, Mynämäellä, Nousiaisissa, Loimaalla.

Varpuspöllön mahdollisia reviireitä tarkastettiin 32, joilta löytyi yhdeksän pesintää ja kaksi

maastopoikuetta. Muutoin asu-
tuiksi luokiteltiin 18 reviiriä ja
muita paikallisia pesimäaikaisia
havaintoja oli kolmelta alueelta.
Varpuspöllön poikueen koko pys-
ytettiin määrittämään vain kolmes-
ta pesästä. Niiden perusteella poi-
kueiden koko oli poikkeuksellisen
pieni.

Varpuspöllön yleistyminen ja
myönteiset kokemukset pöntö-
tyksestä muualla Suomessa tulle-
vat vaikuttamaan varpuspöllölle
sopivien pönttöjen määrän merk-
ittävään lisääntymiseen ja ilmei-
sesti myös todettujen pesintöjen
määrän lisääntymiseen Varsinais-
Suomessa. Jaakko Syrjäsen
selvitysten mukaan pienikokoisen
varpuspöllön pöntön lentoa-
ukon halkaisijan tulisi olla noin
45 mm ja etuseinän paksuuden
peräti 60-100 mm. Kesällä 1991

Heikki Heikkilä ja Tapani Vähä-
mäki löysivät varpuspöllön pe-
sinnän kuitenkin kolosta, jonka
lentoaukon halkaisija oli vain 35
mm, vaikka Heikki aukkoa miten
mittasi. Joten pieneksi varpuspöl-
lön höyhenpuku tarvittaessa ah-
detaan.

Lehtopöllön vuonna 1989
aloitettua yhteiskuuntelua jatketi-
tiin Ruissalossa 7.2.-21.3. väli-
senä aikana kerran viikossa kello
20-21. Keskimäärin kerrallaan pai-
kalla oli kahdeksan kuuntelijaa.
Kuuntelu-aika oli yhteensä 59 tun-
tia ja lisäksi 15 tuntia yksittäisten
henkilöiden täydentävää kuun-
telua. Yhteiskuuntelun säät eivät
keskimäärin olleet kovin suosio-
llisia. Lisäksi todettiin, että aiem-
malla aloituksella saataisiin ilmei-
sesti kerralla enemmän tuloksia.

Kuuntelujen perusteella Ruissalossa arvioitiin olevan 13-14 lehtopöllön reviiriä, kun edellisen vuoden arvio oli 10-12 reviiriä. Kuvassa 1 on esitetty arvio lehtopöllöreviirien sijainnista vuoden 1991 kuuntelujen perusteella. Pesintöjään ilmeisesti olisi, mutta pesien löytäminen Ruissalon kuhmuraisista ja syväkoloisista tammista on erittäin hankalaa. Pesä löytyi sieltä vain kaksi. Pesintöjen tarkempi arviointi edellyttäisi alkukesäistä poikasten äänten kuuntelua, mutta siihen ei ole toistaiseksi pystytty innostamaan petolintuharrastajia, joilla jo muutoin on saamaan aikaan runsaasti maastotöitä.

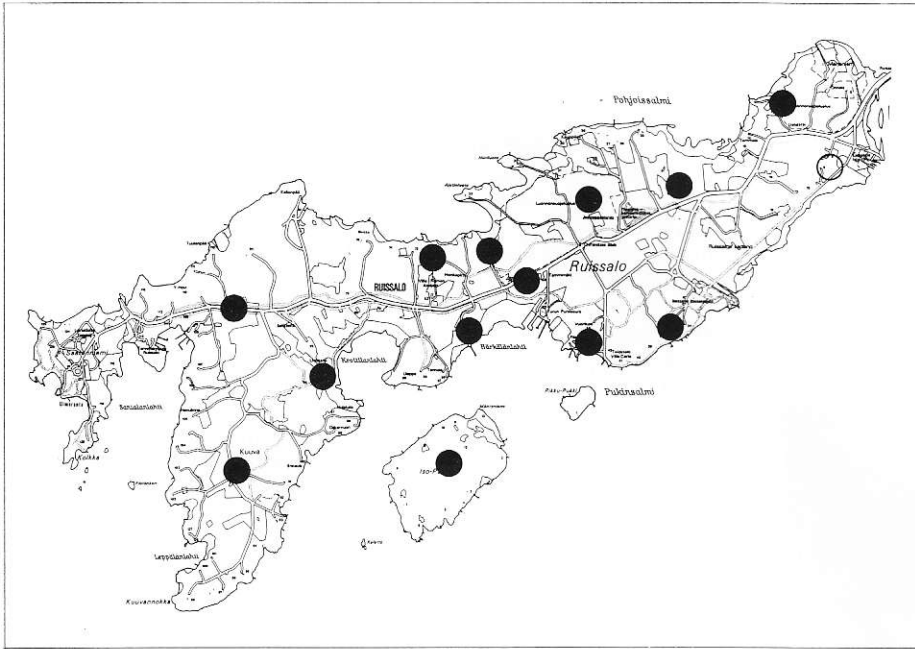
Severi Aaltonen seurasi Paimiossa yhden useita vuosia samalla melko valoisalla paikalla asuneen lehtopöllöparin ääntelykäyttäyty-

Taulukko 3. Pöllöjen pesinnät Varsinais-Suomessa vuonna 1991.
Tabell 3. Ugglorans häckning i Egentliga Finland år 1991.

Laji Art	Pesintöjä Antal häckningar	Pesintöjen epäonnistumisia Antal misslyckade häckningar	Maastopoikueita Antal kullar i terrängen	Muita asuttuja reviirejä Antal andra bebodda revir
Bubo bubo	45	2	3	98
Surnia ulula	-	-	-	-
Claucidium passerinus	9	1	2	18
Strix aluco	20	3	1	20
Strix uralensis	6	-	-	8
Strix nebulosa	-	-	-	-
Asio otus	2	-	-	3
Asio flammeus	-	-	-	1
Aegolius funereus	21	4	-	5

Taulukko 4. Pöllöjen pesimistulos Varsinais-Suomessa vuonna 1991.
Tabell 4. Ugglorans häckningsresultat i Egentliga Finland år 1991.

Laji Art	Munialuku Antal ägg	Munia/munapesä (n) Antal ägg/bo med ägg (n)	Poikasiluku Antal ungar	Isoja poikasia/poikaspesä (n) Antal stora ungar/bo med ungar (n)	Isoja poikasia/munapesä (n) Antal stora ungar/bo med ägg (n)
Bubo bubo	-	-	1-3	2,1(37)	2,0(39)
Claucidium passerinus	-	-	1-4	2,7(3)	2,0(4)
Strix aluco	2-4	3,1(9)	2-4	2,8(18)	2,4(21)
Strix uralensis	1-2	1,5(2)	1-2	1,8(6)	1,8(6)
Asio otus	-	-	4	4(1)	4(1)
Aegolius funereus	4-6	5,0(13)	1-5	3,4(17)	2,7(21)

Lehtopöllöreviirien sijainti Ruissalossa yhteiskuuntelunperusteella.

- reviiri
- o mahdollinen reviiri

mistä lokakuusta 1990 maaliskuuhun 1991 kaikkiaan 28 kertaa eli noin viisi kertaa kuukaudessa. Pöllöt huusivat 21 kertana (75 %). Huuteluun aloittamisaktiivisuudessa ei näyttänyt olevan merkittävää eroa kuukausien välillä. Sitävastoin huuteluun aktiivisuudessa oli selvä ero syksyn ja talvi-kuukausien välillä. Marrasjoulukuussa huutoja oli usein alle 10 iltaa kohti, mutta tammi-helmikuussa selvästi enemmän. Pöllöjen parittelu nähtiin 16.2. Huutelu alkoi loka-maaliskuun välisenä aikana keskimäärin 38 minuuttia auringonlaskun jälkeen, kuitenkin niin, että kevään puolella huutelu alkoi nopeammin auringonlaskun jälkeen. Helmikuussa huutelu alkoi 32 minuuttia ja maaliskuussa 23 minuuttia auringonlaskun jälkeen. Kirkkaalla ja puolipilvisellä säällä huutelu alkoi keskimäärin 46 minuuttia auringon laskun jälkeen (10 illan keskiarvo) ja pilvisellä säällä keskimäärin 32 minuuttia auringon laskun jälkeen (11 illan keskiarvo).

Lehtopöllön pesintöjä löytyi TLY:n alueelta kaikkiaan 21 ja lisäksi 20 reviiriä luokiteltiin asuiksi, vaikka pesintää ei löytynyt. Muita pesimäaikaisia paikallishavaintoja saatiin tietoon yh-

deksän. Lehtopöllön pesintäosuus pönttöjen suhteen oli 4% sekä pönttöjen ja isojen luonnonkolojen suhteen 3%. Ne ovat samaa tasoa kuin edellisenä vuonna. Pesinnöistä epäonnistui kolme (15%). Lehtopöllöt tuottivat vähintään 51 poikasta. Keskimääräiset muna- ja poikasluvut olivat viime vuosien keskimääräistä tasoa. Lehtopöllön poikasluku oli kuitenkin selvästi pienempi kuin lehtopöllön keskimääräinen valtakunnallinen poikasluku (3,3).

Viirupöllöllä oli ollut heikohko pesintä vuonna 1990 ja vuodesta 1991 tuli samankaltainen. Pesiä löydettiin vain kuusi ja lisäksi kahdeksan reviiriä tulkittiin asuiksi. Yksi Tino Laineen toteama pesintä oli pöntössä, jonka hän oli vienyt maastoon helmikuussa 1991. Naaras oli siirtynyt edellisestä pesäpaikasta 5 km uuteen pesäpönttöön, vaikka uuden paikan ympäristössä ei ollut myyriä. Viirupöllön pesintäosuus oli 4 % kun se edellisenä vuonna oli ollut 3 %. Viirupöllöjen poikasluku jäi melko alhaiseksi. Poikasvartui vähintään 11.

Vähäisestä pesintämäärästään huolimatta viirupöllönaarat pääsivät jälleen osoittamaan hyökkävyytään pesällään. Merkittä-

vimmän tempun teki viirupöllönaaras, joka varoittamatta siepasi Laineen Esaan päästä lakin Esan lähestyessä viirupöllön pesäpaikkaa. Lakkia ei ole sen koommin nähty etsinnöistä huolimatta. Lakin vienti esti kuitenkin päänahan viennin, mikä oli tapauksen opettava osuus.

Lapinpöllöä tavoiteltiin yhdeltä alueelta, mutta pesintää ei todettu eikä reviriä asutuksi.

Sarvipöllöiltä tuli tietoon vain kaksi pesintää ja nekin alueen eteläreunalta Vänöstä ja Jurmosta, jossa paikallinen hyvä myyräkanta mahdollisti neljän sarvipöllön poikasen kasvun. Sarvipöllön pesintöjen puuttuminen alueen muista osista kuvastaa hyvin peltomyyrien vähäisyyttä. Ainakin yksi sarvipöllön ääntelyhavainto oli keväällä rannikolta Mietoisisista.

Suopöllön pesintöjä ei löydety, mutta yksi asuttu reviiri kyllä ja toinen paikallinen pesimäaikainen havainto.

Edellisenä vuonna **helmipöllöjä** ei kuultu, minkä takia ensimmäiset helmipöllön ääntelyhavinnat tammikuussa 1991 an-

toivat petoharrastajille uskoa, että jos sittenkin myyriä olisi enemmän kuin oli ounasteltu. Kevään aikana helmipöllöt olivatkin äänessä siellä täällä mm. Maskussa useampia, Ruskolla, Yläneellä useampia, Liedossa, Nauvossa, Korppoossa sekä useita Kiikalassa. Pesintöjä ei löytynyt kuitenkaan kuin 21, joista valtaosa todettiin Mynämäellä, Perniössä ja Loimaan seudulla.

Pesinnöissä oli suuri ajallinen hajonta. Viimeinen poikue rengastettiin 23.7., mikä tarkoitti munintaa kesäkuussa ja viittaa

huonoon ravintotilanteeseen keväällä. Pesinnöistä epäonnistui neljä (19%). Pesintäosuus oli 5% helmipöllökoon pönttöjen suhteen. Helmipöllön pesintäosuus kaikkien tarkastettujen helmipöllölle sopivien pönttöjen ja kolojen suhteen oli 2%. Myös helmipöllön poikueiden koossa näkyi ravintomassan eli myyrien niukuus. Varsinais-Suomessa helmipöllön keskimääräinen poikasluvu oli selvästi valtakunnallista keskimääräistä poikaslukua (3,9) pienempi.

Vuosi 1992

tätä kirjoitettaessa käynnissä on ollut jo kelpo tovin.

Miten jutun myöhästymisestä päätoimittajan kanssa sovin?

Saanko juttua seuraavaa mä kirjoittaa enää lain saanko olla petoharrastaja, rivimies mä vain?

Joku toinenko saa sitten kuulla: juttu tee ja pian.

Ja luulla,

et aineisto on koossa heti

kun syksy harmaat kesän taivaan eteen veti.

Pääit ja vihot kesän jälkeen täynnä tavaraa

kun haukat, pöllöt todettu on ympäri aluetta avaraa

Mut miten ne kokoon saat, pöydälles läjiin laitat

ja jutun pohjan atk:lle taitat.

Siis jokainen tiedon muru arvokas on pane se heti kiertohon.

Sil tekniikalla bongaritkin voitot saa kaikki rajat pamahtaa.

Etsi vaikka mehiläishaukat,

tai metsäraiskion viimeiset kanahaukkarakat.

Tieto suohaukan vilauksesta arvossa on,

tuulihaukasta korvaamaton.

Esan lakin, jos ohi viuhahtavan näät

lakin alla jo nyt viirupöllöjen päät.

Kaikki ne muistiin laita,

muistelmat ja muistumat kirjekuoreen taita.

Sillä katsaus ilman osuuttas voi harhaan johtaa

monet adrenaliinit lajitovereissas nostaa.

Jos vastuuta kannat

jutun laatijallekin vielä mahdollisuuden annat.

Kiitokset siitä,

eiköhän tämä tulevaisuudesta riittä.

Sammanfattning

Rovfåglarnas häckning i Egentliga Finland år 1991

Materialet är sammanställt av rovfågelaktiva i ÄOF. Allt som allt kontrollerades 193 stora rovfågelbon, 89 ekorre- och kråkbbon, 121 konstgjorda rovfågelbon, 149 holkar för slagugglan, 473 holkar för kattugglan, 415 holkar för pärlugglan, 71 holkar för sparvugglan, 141 stora naturhål och 79 gamla spillkråkhål. Dessutom kontrollerades flera hundra holkar för skogsduvan på två begränsade områden.

Sorkbestånden var svaga i hela landskapet utom några lokala undantag. Därför häckade slagugglan, hornugglan och jordugglan ytterst sparsamt. Likaså tornfalken som har en hel del nya holkar att använda. Pärlugglan åstadkom däremot några flygfärdiga små kullar.

Duvhöken häckade normalt men antalet ungar var litet mindre. Några häckningar förstördes av rovfågelhatande människor. Ormvräkens, berguven och kattugglans häckning lyckades ganska bra. Kattugglans revir kartlades igen på Runsala och i holmens ekskogar lever nu 13-14 par.

Sparvhöken och fiskgjusen häckade mycket bra som de har gjort under de senaste åren. Havsrörnen fortsätter med rekordfina år: 15 bebodda revir, nio häckningar och 11 flygfärdiga ungar. Den bruna kärrhöken övertar sakta sina gamla revir och sattes nu under lupp men en del av uppgifterna saknas ännu. Sparvugglan, lärkfalken och stenfalken överaskade med rekordmånga upphittade bon. Ängshöken gjorde ett misslyckat häckningsförsök. Närmare uppgifter om häckningen ges i tabell.

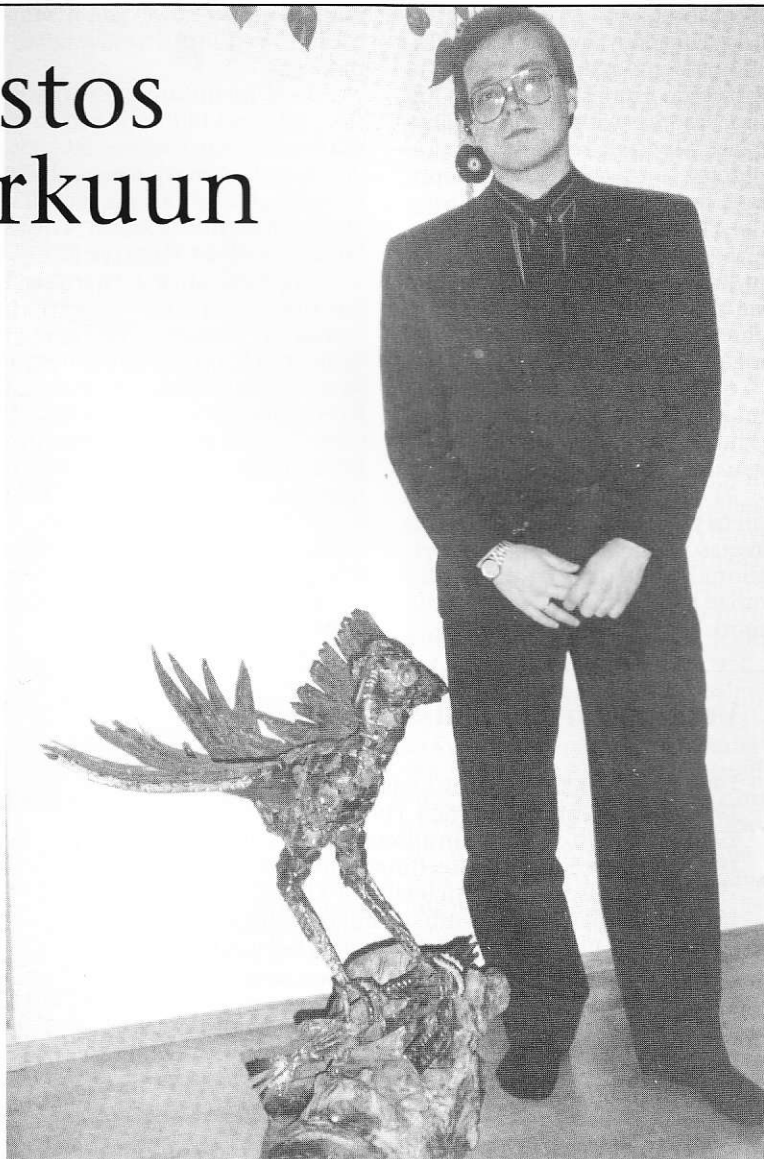
Juha Vuorinen

Sääksiveistos palasi Turkuun

Lintutieteellisten Yhdistysten Liitto on valinnut vuoden 1991 lintuyhdistykseksi Turun Lintutieteellisen Yhdistyksen. TLY sai arvonimen jo toistamiseen aktiivisesta toiminnasta, tällä kertaa erityisesti nuorisotoiminnan ansiosta.

Rauno Laineen kirjoittamassa erinomaisessa TLY:n historiikissa (Ukuli 1/86) mainitaan yhdistyksen toiminnan eittämätön huippuhetki koetun lokakuussa 1982 Imatralla, jolloin Lintutieteellisten Yhdistysten Liitto ry:n (LYL) edustajiston kokouksessa julkistettiin vuoden 1981 lintuyhdistys. Valinta ja kunnia lankesivat silloin TLY:n osalle. Arvonimi oli tällöin jaossa vasta toista kertaa ja TLY oli ensimmäinen suuryhdistys, jolle se myönnettiin. Tämän jälkeen massiivinen kalasääski-veistos - jo edesmenneen taiteilija Veikko Haaralan suunnittelema ja lahjoittama - on kierrellyt vuoden kerrallaan eri paikallisyhdistyksissä.

Puheenjohtaja Juhana Pihan ollessa estyneenä, minulle tarjoutui ennalta odottamaton tilaisuus uusia Imatralla kymmenen vuotta sitten koettu huippuhetki maaliskuussa Raumalla, kun LYL:n edustajiston kokouksessa nimettiin vuoden 1991 lintuyhdistys. Tilaisuudessa kirjoitettiin LYL-historiaa, koska valinta koski tällä kertaa yhdistystä, joka oli saanut mainitun arvonimen jo kerran aiemmin. Nyt siis jo toistamiseen tämä kunnia lankesi TLY:n osalle.

Puheenjohtaja Juhana Piha ja Veikko Haaralan sääskiveistos.

Valinta ei ollut lainkaan vaikea asiaa esittelevän arvovaltaisen toimikunnan mielestä. He perustelivat esitystään seuraavasti:

“1) Mainittu yhdistys on lähtenyt aktiivisesti kehittämään nuorisotoimintaa sisällään. Yhdistyksessä toimii oma nuorisojasto, tämän lisäksi on hallitukseen otettu ennakkoluulottomalla tavalla mukaan hyvinkin nuoria jäseniä. Tämä on vaikuttanut yhdistyksen toimintaan piristä-

västi. Mainittu yhdistys voi näin ollen toimia myös hyvänä esikuvana muille maamme järjestöille nuorisotoiminnan kehittämisen suhteen.

2) Yhdistyksellä on tämän lisäksi aktiivista pienryhmätoimintaa, sekä myös erilaisia kursseja.

3) Tutkimustoiminta on vilkasta. Yhdistyksellä on mittava lintuhavaintoarkisto, joka on siirretty ATK:lle paremmin hyödynnettäväksi. Mainittu arkisto toimii myös viranomaisten apuna

linnustosuojelukusymyksissä, joihin yhdistys omalla panoksellaan osallistuu.

4) Ulospäin suuntautuva aktiivisuus on myös huomattavaa. Yhdistyksen toimesta käytetään julkisia tiedotusvälineitä laajalti hyväksi. Myös yleisötilaisuuksia on pidetty innokkaasti. On mainittava myös hyvin näkyvä toiminta LYL:n puitteissa.

5) Yhdistyksellä on maankuulu lintuasema. Sen lisäksi ollaan suunnittelemassa omalle toimialueelle jopa kahtakin uutta asemaa.

6) Retkitoiminta on vilkkainta maamme yhdistyksistä. Retkiä tehdään innokkaasti lähelle ja kauas.

7) On tietenkin mainittavaa myös yhdistyksen julkaisema korkeatasoinen lintulehti, jossa persoonallisella tavalla heijastuu oman kotokulman lintumieshuumorin.

Mainittu yhdistys oli myös aktiivisesti mukana järjestämässä viime marraskuussa yhtä maamme suurinta lintuharrastajatapahtumaa.

Edellä mainitun nuorisosaoston panos oli tällöin hyvin merkittävä. Joten uskomme, että näiden perusteluiden jälkeen ei liene yllätys, että esitämme vuoden 1991 lintuyhdistykseksi Turun Lintutieteellistä Yhdistystä!

Niinpä siis sain jo toistamiseen kunnian vastaanottaa tämän mahtavan linnun. Nykytietojen valossa TLY oli ensimmäinen ja ainoa paikallisyhdistys, joka sai kaksi kiinnitystä kiertopalkintoon. Veistoksessa oleva messinkilaatta nimittäin täyttyi TLY:n nimen kaiveruksen myötä. Ensi vuodesta alkaen kiertopalkinto on näillä näkymin kiertonsa kiertänyt ja sitä voi enää ihailla vain "Veistolän putiikissa" Heinolan vesitornissa.

Vuoden lintuyhdistykset 1980-1991

1980 Pohjois-Karjalan Lintutieteellinen Yhdistys r.y.
 1981 Turun Lintutieteellinen Yhdistys r.y.
 1982 Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa r.y.
 1983 Tampereen Lintutieteellinen Yhdistys r.y.
 1984 Suomenselän Lintutieteellinen Yhdistys r.y.
 1985 Kymenlaakson Lintutieteellinen Yhdistys r.y.
 1986 Keski-Suomen Lintutieteellinen Yhdistys r.y.
 1987 Kanta-Hämeen Lintumiehet r.y.
 1988 Kemin Lintuharrastajat Xenus r.y.
 1989 Keski-Pohjanmaan Lintutieteellinen Yhdistys r.y.
 1990 Hyvinkään Lintutieteellinen Yhdistys r.y.
 1991 Turun Lintutieteellinen Yhdistys r.y.

Sammanfattning

Åbo Ornitologiska Förening är Årets 1991 Ornitologiska Förening.

Ornitologföreningarnas Förbund har valt ÅOF till Årets 1991 Ornitologiska Förening. Hederstiteln tilldelades för elfte gången. ÅOF har fått titeln redan år 1981 och är den enda föreningen som har blivit valt två gånger. Med titeln följande vandringpris, en

massiv skulptur med fiskgjusemotiv, stannar i Åbo för ett år.

Valet motiveras främst med ÅOFs aktiva ungdomsverksamhet men fågelobservationsarkivet, en aktiv informationsverksamhet, Jurmo fågelstation och föreningens högklassiga tidskrift Ukuli nämns också i motiveringen.

Muuttolintujen saapuminen Jurmoon keväällä 1992

Fåglarnas ankomst till Jurmo på våren 1992

26.2.	Ala arv	23.4.	Fal per
29.2.	Ans ans	25.4.	Ans alb
29.2.	Hae ost	25.4.	Ste hir
29.2.	Col oen	25.4.	Pho och
3.3.	Van van	25.4.	Tri neb
4.3.	Ayt ful	25.4.	Jyn tor
5.3.	Asi fla	26.4.	Rec avo
5.3.	Tad tad	26.4.	Ana str
7.3.	Col pal	26.4.	Lim lap
7.3.	Ana pen	27.4.	Pho pho
14.3.	Fri coe	27.4.	Coc coc
14.3.	Ant pra	27.4.	Num pha
14.3.	But but	27.4.	Phy sib
15.3.	Tur vis	27.4.	Del urb
15.3.	Lar fus	27.4.	Mot fla
21.3.	Eri rub	27.4.	Act hyp
21.3.	Tur ili	28.4.	Fic hyp
21.3.	phi	28.4.	Ste aea
21.3.	Tro tro	28.4.	Phy lus
21.3.	Sco rus	28.4.	Lus lus
21.3.	Cha hia	28.4.	Lar min
21.3.	Ans fab	1.5.	Emb hor
22.3.	Car can	1.5.	Cuc can
22.3.	Pod cri	1.5.	Sax rub
22.3.	Pru mod	1.5.	Are int
22.3.	Ant spi	1.5.	Tri gla
27.3.	Cal lap	1.5.	ery
27.3.	Ana cre	1.5.	Syl atr
27.3.	Ard cin	2.5.	cur
27.3.	Cyg col	2.5.	Pas mon
28.3.	Phy col	4.5.	Syl com
28.3.	Lul arb	4.5.	Tur tor
1.4.	Mot alb	5.5.	Lan col
2.4.	Gru gru	5.5.	Lim lim
2.4.	Plu apr	6.5.	Phi pug
2.4.	Tri tot	6.5.	Hyd cas
2.4.	Fal tin	7.5.	Mus str
3.4.	Mer alb	9.5.	Mot cit
3.4.	Bra leu	9.5.	Ana que
3.4.	Ana cly	9.5.	Fal sub
3.4.	Gal gal	9.5.	Pha lob
3.4.	Som spe	10.5.	Cha dub
3.4.	Ant tri	11.5.	Cal tem
3.4.	Ayt fer	11.5.	Hir rus
4.4.	Ana acu	12.5.	Plu squ
4.4.	Cal alp	12.5.	Lus sve
5.4.	Num arq	13.5.	Rip rip
6.4.	Car spi	15.5.	Cal fer
7.4.	Cor fru	15.5.	Syl bor
7.4.	Pod aur	15.5.	Phy des
9.4.	Cir cya	15.5.	Fic par
11.4.	Tri och	16.5.	Cal uta
13.4.	Ste cus	16.5.	Syl nis
13.4.	Oen oen	16.5.	Car ery
14.4.	Pan hal	18.5.	Erm rus
14.4.	Car car	19.5.	Apu apu
17.4.	But lag	19.5.	Str tur
17.4.	Cir aer	20.5.	Acr sch
17.4.	Pod gri	21.5.	Bra ber
20.4.	Fri mon	21.5.	Loc nae
23.4.	Lym min	21.5.	Acr sci

Jurmon normaali kevät

Aikaisena alkanut kevätmuutto hyytyi huhtikuussa normaaliaikatauluun. Tässä huhti-kesäkuun parhaat palat.

William Velmala

Punarintojen muutto jäi toukokuun alkuun, eivätkä linnut kohdanneet rengastajaa Jurmossa – molempien onneksi?

Parin aikaisen kevään jälkeen muutto kulki tänä vuonna normaalissa aikataulussa. Siitä piti huolen jopa varsinaisia talvikuuksia kylmempi huhtikuu lumisateineen. Arktikaa saatiin katsella aina kesäkuun puoliväliin asti. Toukokuun alkupuolella näytti jopa siltä, että hyönteissyöjät olisivat hieman myöhässä. Lopulta kävi kuten viime keväänä: Korkeapaine siivitti massat Jurmon ja verkkojen yli. Harvinaisuuksia

nähtiin mukavasti mutta "se to-della kova" jäi nyt puuttumaan.

Loppukevään miehitys oli jo totuttuun tapaan hyvä; huhtikuussa 26, toukokuussa 30 ja kesäkuussa 12 päivää. Hyvää tulosta varjostaa tälläkin kertaa laskenta-reittien ja aamumuutontarkkailun osittainen laiminlyönti. Lisäksi on muistutettava, että kaa-vakkeen lisälajit kirjoitetaan takasivun tarkemman selvityksen lisäksi myös valmiiksi painetun lajilistan perään.

Huhtikuu

Talvisen huhtikuun avauslajiksi sopii erinomaisesti 3.4. nähty paikallinen tunturikiuru. Tällöin nähtiin myös muuttava pikkujoutsen, juhlapukuinen kyhmyhaahkakoiras ja pari punasotkaa, jotka ovat Jurmossa hyvä havainto. Sinisellä kaularenkaalla merkitty laulujoutsen muutti itään 6.4. ja toinen pikkujoutsen 9.4.

Saarelle saapui 10.4. kolme harakkaa, joista yksi viihtyi kylässä kymmenen päivää. Sen lähdettyä saarelle tuli uusia urbaaneja siivekkäitä, varpusia. Toinen niistä nähtiin vielä 25.4. Silloin löytyi myös kevään ensimmäinen mustaleppälintu. Seuraava päivä antoi perinteisen huhtikuun lopun avosetin - tällä kertaa muuttolennossa - ja harmaasorsaparin.

Nokkavarpunen ruokaili 27.4. hetken kirkon pihalla. Verrattain aikainen satakieli kähmyyli 28.4. puuceen nurkilla ja mustaleppälintuja nähtiin jo kaksi. Näille päiville osui peippojen päämuutto: 5000 muuttajaa laskettiin 27.4., vaikka havainnointi oli rengastuksen vuoksi katkonaista. Muutama harmaahaikara havaittiin vielä kuun lopussa.

Toukokuu

Vapunpäivää juhlistivat punasotka ja harmaahaikara. Arjen aloitti pikkubarpunen, joka pysytteli kylässä neljä päivää. Kevään toinen muuttava avosetti palkitsi tarkkailijat 3.5. Seuraavat päivät olivat yhtä pikkurarien sumaa: En-

- 21.5. Ant cer
- 21.5. Ste alb
- 23.5. Gal med
- 23.5. Cap eur
- 24.5. Hip ict
- 26.5. Lim fal
- 28.5. Acr ris
- 29.5. Per api
- 29.5. Upu epo
- 29.5. Cal can
- 1.6. Ori ori
- 1.6. Ste san
- 2.6. Loc flu

Kevään kolme sepelhanhiannosta summasivat ennätysmäiset 6689 yksilöä.

sin sepelrastas ja kaksi muuttavaa allihaahkaa, sitten kolme mustaleppälintua, parvellinen allihaahkoja ja järvellä jonkun päivän viihtynyt mustapyrstökuirinaaras sekä edelleen sepelrastaspari, nokkavarpunen ja 1/3 mustaleppälintua.

8.5. muuttolennessa nähty nokkivaris lupaili sitten parempaa. Seuraavana päivänä löytyikin Grundvikin ilmatilasta sitruunavästäräkkinäärä, joka jäi länsipäähän lepäilemään yön yli.

Hyönteissyöjien määrät alkoivat vihdoinkin kasvaa niin lajeissa kuin yksilöissä. Ensimmäiset huiput noteerattiin 11.5.: Mustapääkerttu 30 ja hernekerttu 50 yksilöä. Seuraava päivä oli varattu upealle kahlaajamuutolle: 1340 punakuirin lisäksi saaren ohitti 1717 määrättämätöntä isoa kahlaajaa!

Jokapäiväisten sepelrastaiden, mustaleppälintujen ja allihaahkojen lisäksi havaittiin 14.5. muuttava jääkuikka-laji kun kuikkien muutto vähitellen alkoi vauhdittua. Pari seuraavaa päivää antoivat uusia muuttajia mm. kuovisirrin, idänuunilinnun, pikkusiepon ja kirjokertun. Päivät olivat samalla phylloscopusten masapäiviä runsaan 300 yksilön voimin.

Verkoista poimittiin 15.5. sepelsieppokandidaatiksi käypä naarassieppo. Linnun määritys varmistuu vasta RK-käsittelyssä vaikka se rengastustaulukossa onkin merkitty sepelsiepoksi. 18.5. nähtiin pohjansirkkunaaras, harmaasorsakoiras ja kevään viimeinen muleli sekä seuraavan päivän turturikyhyky.

Hyvä muuttopäivä oli jälleen 21.5., kun aamu antoi kuikkien ensimmäisen huipun 415 muuttajaa ja sepelhanhien 250 tunnustelijaa. Sinirinnoilla oli 50 yksilön huippu ja lisäksi nähtiin kolme lapinkirvistä ja kaksi pikkutiiraa. Länsipästä yhdyttiin 23.5. heinäkurppa.

25.5. laskettiin uusia huippulukemia: 50 pikkulepinkäistä, 600 phylloscopusta, 100 lehtokerttua ja kymmenen kultarintaa. Huipuksi on noteerattava myös neljä pikkusieppoa, mikä oli lajin suurin yksilömäärä. Toukokuun lopun päivittäiseen saldoon lukeutuivat kaksi pikkutiiraa, 1-4 idänuunilintua, luhtakerttua ja pikkusieppoja.

Mustapyrstökuiri matkasi 27.5. kohti Utön havainnoitsijoita, jotka totesivat linnun saapumisen runsaan 15 minuutin perästä. Seuraava päivä antoi kuikkalintujen toisen huipun, 523 yksilöä. 29.5. löytyi männikön reunasta harjalintu ja muutontarkkailukin oli

antoisaa: Kuikkia 410, sepelhanhia 580, tundrakurmitsoja 613 ja keskikokoisia kahlaajia 200 yksilöä.

Toukokuun viimeinen oli jälleen arktikarynnistystä. Sepelhanhien toinen huippu 1730 yksilöä ohitti saaren mukanaan 203 määrättämätöntä hanhea. Päivä jatkui mukavalla kahlaajamuutolla: Isosirrejä 31, suosirrejä 73, tundrakurmitsoja 33, keskikokoisia kahlaajia 813 ja pelkiksi kahlaajiksi määritettyjä 350 yksilöä.

Kesäkuun alku

Heti ensimmäisenä päivänä nähtiin mukavasti lintuja. Kaksi riuttatiiraa muutti, kuhankeittäjä ja turturikyhyky vierailivat männikössä ja verkoista poimittiin sepelsiepponaaras. Toinen päivä antoi viitasirkkalinnun ja yllätysnokikanan. Kolmas päivä kertasi jo vanhaa: Länsireitillä kaksi riuttatiiraa, männikössä tur-

Harjalintu näyttäytyi pitkästä aikaa Jurmossa.

turi ja lehdoissa kolme kirjokerttua. 4.6. summattiin 1171 isokoikoista kahlaajaa muutolla ja pikkutiiron määrä kasvoi kolmeen.

Aamumuutontarkkailu antoi 5.6. taas todellisen namupalan. 2-kv amerikanjääkuikka lensi harjun yli ja laskeutui mereen Itäriutan pohjoispuolelle, missä se lepäili 45 minuuttia. Tämän jälkeen saatiin kuulla vielä viitasirkkalinnun veistelyä. Viimeinen, mutta voimakkain sepelhanhien muuttohuippu kruunasi hyvän päivän; 1903 porisijaa lensi Jurmon näköpiirissä kohti Jäämerta. Kevään summaksi tuli ennätysmäiset 6689 sepelhanhea.

Rengastus

Rengastukseen haettiin huhtikuussa tuntumaa punarintojen ja hippiaisten avulla seitsemänä päivänä. Yhtenäinen 26 päivän jakso syntyi ajalle 11.5.-7.6. Kevään rengastuspäivien summa 33 on hyvää keskitasoa.

Rengastuksesta vastasivat vanhat konkarit: Osmo Kivivuori 14.4., 12.-17.5. ja 5.-7.6., Jukka Grönlund 12.-14.4. ja 31.5.-7.6., Annika Forsten ja Tapani Numminen 26.-28.4., Pekka Alho 17.-21.5. sekä Rolf Karlson 23.-30.5. Kiitos taas tästä keväästä!

Rengastajavaihto Eestin lintuasemien kanssa jatkui tänäkin keväänä. Laon lintuaseman hoitaja Peeter Raja ja Heiti Karama osallistuivat aseman työskentelyyn 15.-20.5.

Rengastukset on koottu perinteiseen pentaditaulukkoon. Kaikki lajit esiintyvät siinä normaalisissa muuttorytmissä, mutta määrät jäävät tavallista pienemmiksi. Suurinta vajuus on laulurastaan, punarinnan, leppälinnun, pensaskertun ja pajulinnun sarakkeissa. Erityisesti on pantava merkille, että pikkulepinkäinen on lähes täysin kateissa, vaikka laji ei malta pitää nokkaansa erossa verkossa roikkuvista linnuista.

Pikkusieppo ja idänuunilintu puolestaan ovat normaalia runsaammin edustettuna. Lopuksi on ikäänkuin vihjeenä todettava, että kahlaajia voi pyyttää keväälläkin.

Jurmon lintuaseman rengastukset keväällä 1992 Ringmärkningens på Jurmo fågelstation under våren 1992

pentadi alku	21 11.4	24 26.4	27 11.5	28 16.5	29 21.5	30 26.5	31 31.5	32 5.6	
r-päiviä	4	3	4	5	4	5	5	3	33
Ana pla	-	-	-	-	2	-	-	-	2
Som mol	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Acc nis	2	-	-	2	-	-	-	-	4
Van van	-	-	-	-	-	-	15	3	18
Sco rus	3	-	-	-	-	-	-	-	3
Cal uta	-	-	-	1	-	-	-	-	1
alp	-	-	-	5	-	-	-	1	6
fer	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Phi pug	-	-	-	3	-	-	-	-	3
Cuc can	-	-	1	-	-	-	2	-	3
Asi otu	1	1	-	-	-	-	-	1	3
Cap eur	-	-	-	-	1	-	1	-	2
Apu apu	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Den maj	-	-	1	-	1	-	-	-	2
Jyn tor	-	1	-	1	-	-	-	-	2
Cor nix	-	-	-	-	-	15	-	-	15
Cer fam	2	-	-	-	-	-	-	-	2
Tro tro	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Tur pil	-	1	-	-	-	-	-	-	1
phi	13	16	5	3	4	2	-	-	43
ili	8	7	1	-	1	-	-	-	17
mer	24	1	-	1	-	-	1	1	28
Pho pho	-	2	66	36	17	3	9	-	133
Lus lus	-	-	-	1	4	4	1	-	10
sve	-	-	-	1	3	-	-	-	4
Eri rub	55	137	6	7	3	3	1	-	212
Acr sci	-	-	-	-	1	1	2	-	4
ris	-	-	-	-	-	1	1	-	2
Hip ict	-	-	-	-	7	1	4	-	12
Syl atr	-	-	6	5	4	1	1	-	17
nis	-	-	-	1	-	-	-	-	1
bor	-	-	1	1	25	17	44	1	89
com	-	-	2	1	16	3	13	1	36
cur	-	-	15	7	6	12	4	1	45
Phy lus	-	-	93	165	152	89	75	8	582
des	-	-	-	-	1	1	1	-	3
col	1	1	19	10	4	2	-	-	37
sib	-	1	-	-	9	2	1	-	13
Reg reg	166	29	2	1	-	-	-	-	198
Mus str	-	-	4	8	37	36	114	7	206
Fic par	-	-	1	3	4	-	2	-	10
hyp	-	-	61	62	10	3	8	1	145
alb	-	-	-	(1)	-	-	1	-	2
Pru mod	1	1	-	-	-	-	-	-	2
Ant pra	-	-	3	-	1	-	-	5	9
tri	-	1	2	2	4	-	1	-	10
Lan col	-	-	-	-	4	1	1	-	6
Stu vul	-	-	-	-	-	6	-	6	12
Car spi	1	1	3	1	-	1	3	-	10
Pyr pyr	1	5	-	-	-	-	-	-	6
Car ery	-	-	-	-	2	2	-	-	4
Lox cur	-	-	-	2	-	4	3	1	10
pyt	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Fri coe	28	8	6	18	4	1	1	-	66
mon	1	16	-	1	-	-	-	-	18
Emb cit	-	1	-	-	-	-	-	-	1
hor	-	-	2	-	-	-	-	-	2

57 lajia/arter

yhteensä/sammanlagt

2079

Lintukevät 1990 Varsinais-S

Kädessäsi on jälleen ma-
naalisen tietojenkäsittelyn
riemuvoitto - uusi ja entis-
tä parempi kevätkatsaus.

Sampo Kunttu
& Rami Lindroos

Kevätkatsaus on tällä kertaa
normaalia pidempi. Näin on yri-
tetty saada lajiteksteihin lisää mie-
lenkiintoa. Mielestämme tässä on
monin paikoin onnistuttukin, sil-
lä havaintomateriaalia on ollut
käytössä ennätysellisen paljon.
Yhteensä 52 harrastajaa palautti
havaintonsa, suurkiitos heille.
Lisäksi TLY:n havaintovihoista on
saatu paljon arvokkaita havain-
toja. Mukana ovat Friskalanlah-
den, Halikonlahden, Paimion
Hevonpään, Mietoistenlahden,
Paimionlahden, Rihtniemen ja
Ruissalon havaintovihot. Havain-

toja saatiin myös Yliopiston pin-
nalistalta. Jurmon kaavakkeet oli-
vat käytössä ajalta 1.1.-16.6.

Katsauksessa on huomioitu
vanhat muuttoennätykset ja kaik-
ki parannukset on mainittu. Uu-
sia ennätyskäsityksiä syntyi huoma-
tava määrä. Varsinkin vesilinnut
rukkasivat tilastoja ennätyselli-
sen paljon. Arkistotason yölaula-
jista ja -huutajista on mainittu
vain ensihavainto. Muut havain-
not käsitellään erikseen omissa
katsauksessa.

Samalla vetoamme kaikkiin
TLY:n alueen lintuharrastajiin,

Suomessa

myös "vanhoihin partoihin": Katsauksesta ei millään saa mielenkiintoista, jos käytettävissä on vähän havaintoja. Siis, palauttaa havaintonne, niin katsauksista tulee entistään kiinnostavampia. Ja vielä toivomus: Jos haluatte säästää katsauslaajoilta rutkasti aikaa ja mielenterveyttä, niin käyttäkää muuttolomakkeita!

Työnjako on ollut seuraava: Sampo Kunttu laati alkuhöpinät ja kaikki ei-arkistolajit. Rami Lindroos puolestaan teki arkistolajiosuuden.

Käytetyt lyhenteet

Kunnat: Katso esim. muuttokaa-vake tai "Lintukevät 1989" (Ukuli 1/1991).

Havainnot: Katso esim. "Lintukevät 1989" (Ukuli 1/1991).

Havainnoitsijat: Aaltonen Severi (SA), Alho Pekka (PA), Aurela Asko (AA), Blomqvist Bertil (BB), Brännkärr Daniel (DB), Eloranta Hannu (HE), Erikäinen Jyrki (JE), Gustafsson Esko (EG), Hakala Jouko (JHa), Halttunen Matti (MHa), Heikkilä Heikki (HH), Heinonen Raimo (RH), Helin Martin (MHe), Helstola Jari (JHe), Kanerva Olli (OK), Karvonen Joel (JK), Kunttu Sampo (SK), Kuusela Ari (AK), Kuusisto Kimmo (KK), Kärkkäinen Erno (EK), Laine Jarmo (JL), Laine Rauno (RLa),

Lampolahti Janne & Jaana (J&JL), Laukkanen Sampo (SL), Lindholm Henrik (HL), Lindroos Rami (RLi), Multala Vesa (VMI), Muurinen Vesa (VMr), Nikkanen Timo (TN), Normaja Jyrki (JN), Peltonen Veijo (VP), Petersson Kaj-Ove (KOP), Piironen Matti (MP), Pynnönen Jyrki (JP), Päivärinta Harri (HP), Rainio Kalle (KR), Saari Lennart (LS), Saari Teijo (TS), Salonen Ville-Veikko (VVS), Suhonen Mikko (MS), Suoranta Asko (AS), Sääksjärvi Ilari (IS), Tamminen Mikko (MT), Tittonen Jouni (JT), Toola Pekka (PTO), Tuomola Pekka (PTu), Velmala Willem (WV), Virtanen Hannu (HV), Virtanen Raimo (RH), Vänskä Veijo (VV), Ylitalo Mikko (MY).

Kevään 1990 säästä.

Kevät oli ennätysien kevät myös lämpötilojen suhteen. Monin paikoin maassamme mitattiin kaikkien aikojen korkeimmat lämpötilat, varsinkin helmi- ja maaliskuussa. Huhtikuu oli jo lämpötilojen puolesta lähes normaali. Kevään alku oli myös varsin sateinen, tähän liittyivät myös voimakkaat myrskytuulet helmikuun lopulla. Esim. helmikuussa satoi normaaliin verrattuna nelinkertainen määrä. Maaliskuun alku oli helmikuuhun verrattuna varsin kylmä. Kuun puolivälissä ilma lauhtui huo-

mattavasti. Maaliskuussa alkoivat myös jäät lähteä Etelä-Suomesta, niiltä paikoilta missä sitä oli ollut. Ulko-saaristossa ei ollut jäätä koko talvena. Huhtikuun alku oli säältään vaihteleva. Lämpötilat olivat kuitenkin pari astetta normaalia korkeampia. Huhtitoukokuun vaihteessa vallitsi lämmin ilmavirtaus ja toukokuun alussa mitattiin Etelä-Suomessa paikoin jopa +25 astetta. Toukokuussa vuorottelivat kylmät ja lämpimät jaksot, kuun lopussa ja kesäkuun alussa lämpötilat sensijaan pysyttelivät korkeina.

Vesilinnut

KAARKURI *Gavia stellata*

Paransi ennätystään kahdella päivällä. 25.3. Pyh Rihtniemi 1m (HV, M.&T.Santamaa ym). Seuraava myöskin Rihdissä 31.3. 1m (JN). Parhaat muutot Uus Vekarassa 5.5. 18N ja 20.5. 61N (RH). Viimeiset Rihdissä 9.6. 4m (JN, PA). Muuttajat kuukausittain: III/2, IV/14, V/129 ja VI/8.

KUIKKA *Gavia arctica* & sp

Ensimmäinen kuikka nähtiin 25.3. Pyh Rihtniemessä 1m (T.&M.Santamaa, HV ym). Kuikka teki uuden kevätmuuttoennätysen peräti 16:lla päivällä. Jurmossa nähtiin pitkin loppupalvea yksittäisiä Gavioita. Nämä kuuluvat ilmeisesti talvehtijoihin. Esim. 13.3. Jurmo *Gavia* sp 1p-SW. Päämuuttoa edustavat 24.5. Dra Vänä 705m *Gavia* sp:tä (MY), Kor-Dra 190m 24a *Gavia* sp:tä (JHe) ja 30.5. Jurmo 25m kuikkaa sekä 872 57a *Gavia* sp:tä. Viimeiset muuttajat 10.6. Kus Pleikilä 1+7N kuikkaa ja 2N *Gavia* sp:tä (AS) sekä 16.6. Jurmo 1m kuikka ja 3 *Gavia* sp:tä N.

SILKKIUIKKU *Podiceps cristatus*

22.2. Rym Heinänen-Airisto (HE) lienee talvehtija. Ensimmäinen muuttava lienee 25.3. Uus Pitkäluoto 2p (MT, PA), joka samalla paransi ennätystä seitsemällä päivällä. Seuraavat 31.3. Tur Rauvola 1p (MS) ja Tur Friskala 1p (SK, WV). Mainittavia kerääntymiä ei tavattu. Viimeiset muuttohavainnot ovat 12.5. Kus Pleikilä 3m (AS) ja Kus Laupunen 2m (AS).

HÄRKÄLINTU *Podiceps griseigena*

Ensimmäinen jo 31.3. Jurmo 1p, joka paransi muuttoennätystä viidellä päivällä. Edellinen ennätys oli 5.4.1983. Parhaat kerääntymät Jurmosta 14.4., 19.4., 21.4. ja 23.4. jokaisena päivänä 16p. Viimeinen muuttava tavattiin 20.5. Uus Liesluoto 1p (MT).

MUSTAKURKKU-UIKKU *P. auritus*

Mukurukin teki uuden ennätysen: 6.4. Nau Pernäs 2+1 (JHe). Edellinen ennätys oli keväältä 1989, jolloin laji teki niinikään ennätysen, 13.4.

Seuraavat ilmoitetut ovat 7.4. Jurmo 2p ja 12.4. Kus Laupunen 1p (AS). Suurin kertymä 25.4. Uus Vekara 5kn p (RH). Viimeinen 26.5. Sal Halikonlahti 1p (JT).

MERIMETSO *Phalacrocorax carbo*
Jurmossa lähes päivittäin, max. 31.3. 54p. Pyh Rihtniemessä normaalia muuttoa, joka keskittyi maaliskuun loppuun-huhtikuun alkuun. Paras muuttopäivä 25.3., jolloin 94m (JN, PA, M.Santamaa ym). Rihdin muuttajien summa n. 460 exx.

KAULUSHAIKARA
Botaurus stellaris
Ei yhtään muuttohavaintoa. Ai-
noa kevähavis Lai Otajärvellä 28.4.
alkaen IÄ (AS, VMr, TS). Ei mene
hyvin kaulushaikaralla.

HARMAAHAIKARA *Ardea cinerea*
Ensimmäinen ardea nähtiin 30.3.
Pai Paimionlahti 1E (A.Forsten,
T.Numminen) ja seuraavat 4.4. Par
Granvik 2W (KK) ja 5.4. Prn Teijo 1E
(JKN). Suurimmat määrät 29.4. Pai
Paimionlahti 4W+1N (JN, E.Laine) ja
samana päivänä Prn Teijo 5
(J.Riihimäki). Ardealla oli oikea ennä-
tyskevä: 43 havaintoa koskien 55 yksilöä. Keväänä -89 vastaavat luvut oli-
vat 15/18. Havainnot kuukausittain:
III/1, IV/44 ja V/10.

KATTOHAIKARA *Ciconia ciconia*
Siirtyi arkistolajiksi vuoden -90
alussa. Kaikki havainnot: 9.5. Prn
Melkilä 1p (Leikkonen, ilmoitti JKN),
10.5. Pai Paimionlahti 1 laskeutui jää-
den p (T.Numminen, A.Forsten, JN),
12.5. Pai Paimionlahti 1p (EG,
O.Kivivuori, S.Kotiranta), 18.5. Suo
Lahnajärvi 1N (MH), 7.6. Kem Sjö-
lax 2p (Jägersköld, ilmoitti JKN) ja Prn
Metsäkylä 1p (Kakko, ilmoitti JKN).

KYHMYJOUTSEN *Cygnus olor*
Muuttoliikkeitä tammikuulta
alkaen. Suurin kertymä 25.4. Mie
Mynälähti 158p (VVS). Yksi sisäma-
havis: 13.5. Suo Anerio 3ad p (JE).

PIKKUJOUTSEN *C. columbianus*
Siirtyi arkistolajiksi vuoden -90
alussa. Pikkujoutsenkin teki uuden
saapumisennätyksen peräti 16 päiväl-
lä. Edellinen ennätys oli vuodelta
1951. Kaikki havainnot: 20.3. Sal
Halikonlahti 1 laskeutui pellolle (P.Sirva),
1.-22.4. Mie Mynälähti 1p, 22.4. lähti
N (MT, S.Kallio, T.Elovaara ym), 10.4.
Sal Halikonlahti 1 juv NE (S.Sällylä) ja
15.4. Uus Lautvesi 1 (RH).

LAULUJOUTSEN *Cygnus cygnus*
Laulujoutsen paranteli saapumi-
sennätystään peräti 34 päivällä. 3.2.
Pyh Rihtniemi 3N ja 6.2. Pai Vista
2NE (SA) olivat ensimmäiset. Pää-
muutto huhtikuussa, jolloin Suo Ane-
riolla päivittäin toistasataa yksilöä.
Parhaat 9.4. 137ad 26juv p ja 14.4.
135ad 28juv p (JE). Piikkiönlahdelle
jäi yksi lintu ilm. kesäksi: 29.5. ja 7.6.
1p (MY). Rihdistä myös myöhäinen
havis, 23.5. 3 (A.Innola).

METSÄHANHI *Anser fabalis*
Metsähänhi oli täysin kateissa! En-
simmäinen 16.3. Prn Laukka 1p (JKN).
Seuraavat heti 17.3. Par Granvik 5m
(AK) sekä Mie Mietoistenlahti 4 NNW
(E.Lehikoinen). 18.3. jo neljässä pai-
kassa. Suurimmat muutot hyvin vaa-
timattomia: 15.4. Pyh Rihtniemi 17m
(M.& T.Santamaa, A.Innola ym) ja
23.4. Mie Mietoistenlahti 4p 16m
(T.Elovaara). Viimeinen 11.5. Kem
Sjöfax 1p (JKN).

TUNDRAHANHI *Anser albifrons*
Siirrettiin arkistolajiksi vuoden -90
alusta. Paransi muuttoennätystään
päivällä. Kaikki havikset: 31.3. Sal
Halikonlahti 2m (I.Murto), 3.4. Pai
Paimionlahti 1 2kv p (KK, JN, PTo),
1.5. Kem Sjöfax 1 2kv p (R.Lumio,
H.Nurmi) ja 3.5. Pii Harvaluoto Huh-
mari 3m (MP).

TUNDRA-/KILJUHANHI
Anser albifrons/erythropus
13.5. Tur Ruissalo Marjaniemi 1 ad
SE (SK, TN)

MERIHANHI *Anser anser*
Merihanhi paranteli ennätystään
peräti 24 päivällä. Muuton avasi 17.2.
Par Granvik 2m (J.Sa ym). Muut hel-
mikuiset: 24.2. Jurmo 1 kiert. sekä
28.2. Kor Utö 2 (PA). Suurin kerääntymä
3.4. Kem Sjöfax 68p (JKN, KK).
Viimeiset muuttajat 12.5. Pyh Riht-
niemi 3 S/N (T.& M.Santamaa,
J.Sillanpää ym).

KANADANHANHI
Branta canadensis
Havaintoja älyttömän paljon,
myös ulkosaaristosta. Suurin kertymä
19.3. Prn Saarenjärvi 114p (JKN).

VALKOPOSKIHANHI
Branta leucopsis
Paransi saapumisennätystään 14
päivällä. Kaikki Ruissalon ulkopuoli-
set havainnot: 15.3. Kor Utö 3p
(A.Rivasto), 14.4. Nau Bengtskär 14
WNW (JHe), Jurmo 4N+22N, 17.4.
Jurmo 12p 2m, 18.-19.4. Jurmo 16p,
20.4. Jurmo 17p, 21.4. ja 7.5. Prn
Saarenjärvi 6p (JKN), 28.4.-7.6. Jurmo

1- 3p, 13.5. Pyh Rihtniemi 1p
(VMr,HV), 15.5. Pyh Rihtniemi 2p
(PA), 22.5. Jurmo 1E, 23.5. ja 27.5.
Kem Sjöfax 5p (JKN, P.Loivaranta),
24.5. Sal Halikonlahti 5 (J.Riihimäki),
27.5. Jurmo 1m, 19.6. Jurmo 8E. Yhteensä
66 exx. Ruissalon linnut saapuivat
23.3., jolloin 4p (JHe, T.Elovaara).
Ruissalon paras määrä 8.4., jolloin 5p
(RLi, M.Virtanen).

SEPELHANHI *Branta bernicla*
Teki uuden kevätmuuttoennätyksen
kahdella päivällä. Edellinen en-
nätys oli vuodelta -78. Kaikki havain-
not: 29.4. Pai Paimionlahti a28NW
(RLi, MS), 16.5. Jurmo 10m, 21.5. Dra
Morgonlandet 80m (MY), Jurmo 70m,
Pii Toivonlinna 50m (MP), 21.-27.5.
Jurmo 1p, 23.5. Dra Vänä 3000m (MY),
Jurmo 220m, Sal Halikonlahti a500
ENE, 24.5. Dra Vänä 3300E-NE (MY),
Dra Örö 450 (JHe), Jurmo 340m, Sal
Halikonlahti 30m (J.Riihimäki,
M.Ahti), 27.5. Jurmo 1m, 2.6. Jurmo
15E, 5.6. Jurmo 8p, Pai Paimionlahti
25m (J.Karvonen), 7.6. Nau Nötönselkä
2NE (KOP), Pai Paimionlahti 19NE
(MY), Sal Halikonlahti 19E
(T.Muukkonen) mahdollisesti samat
linnut kuin Paimiossa, 17.6. Jurmo 7p
lähtivät E, 24.6. Kor Utö 1 (T.Lineri).
Yhteensä n.8000m.

RISTISORSA *Tadorna tadorna*
Saapui Jurmoon jo 22.2. 1k SW
parantaen saapumisennätystä 21 päi-
vällä. Edellinen ennätys oli vuodelta
-75. Jurmossa paikallisia koko kevään,
max. 21.5. 20p. Kor Utössä myös
muutamia yksilöitä. Pyh Rihtniemessä
ensimmäinen 18.3. (M.& T.Santamaa,
HV ym) ja sen jälkeen
muutamia lintuja pitkin kevättä: III/
12, IV/17 ja V/18. Mie Mynälähdellä
7.4.-12.5. 1-2 lintua. Kaikki muut ha-
vainnot: 26.2. Nau Klobbskärsfjärden
1k1n NE (VV), 24.3. Pai Paimionlahti
1 (T.Nurmi, P.Laaksonen), 12.4.-20.5.
Uus Vekara parhaimmillaan 3 (RH,
PTu), 12.4. Uus Santakari 1 (RH), 14.4.
alkaen Uus Liesluoto parhaimmillaan
2kn (RH,MT ym), 16.4. Kus Merivar-
tioasema 1 (KK), 16. ja 17.4. Dra Örö
3k1n (JHe), 19.4. Uus Kalasatama 1
(KK, AK) ja 7.5. 2 (KK), 30.4. Pai Paimionlahti
1 (PA) ja 13.5. Uus Esimo 1k (KK).

HAAPANNA *Anas penelope*
Ensimmäinen jo 10.3. Tur Rauvola
1k (PA) parannelleen ennätystä 9 päi-
vällä. Vanha oli 19.3.1989. Seuraava
viikkoa myöhemmin 17.3. Kaa Kuu-
sisto 2p (PTo). Suurimmat kerääntymät
huhtikuun loppupuolella: 18.4. Mie
Mynälähti 120 (MY) sekä 21.4. samassa
paikassa n.150 (KK, J.Saarnio).

Serppo Sällylä

ARK hylkäsi kattohaikaran tästä keväästä alkaen. Havainnot kertyivät seitsemästä linnusta.

HARMAASORSA *Anas strepera*

Strepe-sorsakin paransi ennätystään kuudella päivällä. Alkaa olla jo yleinen laji, mutta kuitenkin kaikki havainnot: 23.3.-1.4. Tur Rauvola 1k (PA, SK, H.Klemola ym), 27.3. Tur Rauvola 2k (H.Klemola), 29.3.- syksyyn Tur Friskala 1k (RLi, SK ym), 31.3. Väs Galtarbyviken 1k p (J.Karvonen, H.Nurmi), 3.4.-16.5. Pai Paimionlahti 1k parhaimmillaan kuitenkin 2k1n (T.Numminen, A.Forsten, MY ym), 10.4. Tur Friskala 1k1n (JN, J.Kirjonen, T.Lindbom), 13.4. alkaen Kor Utö 1k1n (JP, P.Pynnönen, P.Hänninen ym), 15.4. alkaen Sal Halikonlahti 1k1n (M.Lammin-Soila ym), 17.-18.4. Jurmo 1k1n, 16.4. Tur Friskala 2k (M.Salmi), 19.4. Prn Lauka 1k (JKN), 20.-21.4. Rym Aasla 1k1n (LS), 22.4.-6.5. Mie Mynälahti 1k (JL ym), 23. ja 24.4. 2k (T.Elovaara, E.Lehikoinen), 23.4. alkaen Jurmo 2k2n p, 24.4. Tur Halisten koski 1k1n (JK), 25.4. alkaen Par Mattholmsfladan 1k1n (J&JL), 27.4. alkaen Sal Halikonlahti 2k2n (J.Heinonen, I.Murto, S.Sällylä ym), 28.4. Pyh Rihtniemi 1k1n N (M.& T.Santamaa, J.Komi ym), 29.4. 1k1n S (HV, M.& T.Santamaa ym), 1.5. ja 5.6. Kem Sjöfax 1k1n p

(JKN, M.Harmanen, P.Loivaranta), 5.5. Pyh Rihtniemi 2k1n (M.& T.Santamaa), 26.5. Rym Aasla 1k (MS), 27.5. Tur Rauvola 1k (PA) ja 1.6. Jurmo 3k2n p. Yhteensä havaittiin 25/12 exx.

TAVI *Anas crecca*

Tavi yllätti! Se ei tehnyt uutta kevätkuuttoennätystä! 16.3. Pai Paimionlahti 4 (M.Lempiäinen). 17.3. jo viidessä paikassa useita kymmeniä yksilöitä. Suurimmat määrät vaatimatonta: 3.4. Kem Sjöfax 130p (JKN) ja Sau Tapilanlahti 170p (KK).

SINISORSA *Anas platyrhynchos*

”Pläide” on laji, josta ei voi todeta muuta kuin suurimman kertymän: 27.3. Sal Halikonlahti n.350 (S.Sällylä).

JOUHISORSA *Anas acuta*

Ensimmäinen havis 5.3. Jurmo 2p paranteli ennätystä 14 päivällä. Seuraavakin olisi vielä tehnyt uuden ennätysten: 17.3. Pai Paimionlahti 3k2n (WV, M.Lempiäinen, DB). Tämän jälkeen jo ”joka paikassa”. Parhaat määrät 3.4. Pai Paimionlahti 31 (A.Forsten, T.Numminen, RV) ja 18.3. Mie Mynälahti 30 (JHe).

HEINÄTAVI *Anas querquedula*
Heinätavi on (ainakin vielä) katusausten laatioille sikäli kiitollinen laji, että se ei talvehdi. 31.3. Uus Lokalahti Ahmasvesi 1k1n (RH) pisti muutto- taulukon uusiksi. Vanha ennätys oli 7.4.1989. Seuraava havis 5.4. Sal Halikonlahti 1k1n (I.Laiho). Paras määrä 15.4. Pai Paimionlahti n.10 (O. Arjamaa, J.Toukola).

LAPASORSA *Anas clypeata*

Kaksi ”clypeata” ehti maaliskuun puolelle: 22.3. Lai Otajärvi 1k (TS) ja 29.3. Tur Friskalanlahti 1k (SK, RLi, JN). Otajärven lintu paranteli muuttoennätystä peräti 11 päivällä. Lapasorsasta on vaikea todeta päämuuttoa, sillä kerääntymät ovat varsin pieniä. Parhaat Jurmosta: 21.4., 29.4. ja 10.5. 30p.

PUNASOTKA *Aythya ferina*

Ensimmäinen tosi aikaisin: 24.2. Rym Aasla 1k (H.Ylikylä/ tieto L.Saari) oli varmasti muuttanut lintu. Luonnollisesti tämä oli uusi ennätys. Edellinen oli 13.3.1989 Tur Ruissalo V.V. 1W (H.Klemola) aiemmin julkaisematon havainto. Seuraavat vasta 17.3., jolloin jo 6 paikassa yht. n.25 yksilöä. Parhaat määrät 31.3. Uus Lokalahti Ahmasvesi 250p (RH) sekä 14.4. Kii Omenajärvi 180p (JE). Jurmosta ei yhtään havaintoa.

TUKKASOTKA *Aythya fuligula*

Muuton alun ajoittaminen on vaikeaa talvehtivien vuoksi. Esim. 10.2. Naa Satama 4k p (JN) ja 17.2. Nau-Korlossi 50p (AK). Joka tapauksessa tukkasotka saapui ennen vanhaa ennätystä, 24.2.1989. Parhaat määrät 25.3. Uus Pitkäluoto 520 (PA) ja 18.4. Mie Mynälahti 520 (MT).

LAPASOTKA *Aythya marila*

Ei tehnyt uutta saapumisenennätystä (hävisi päivällä)! Ensimmäiset 29.3. Sal Halikonlahti 1k (PTo) ja 3.4. Kem Sjöfax 3k1n (JKN) sekä Pai Paimionlahti 5k3n (T.Numminen, A.Forsten). Suurin kertymä 18.4. Mie Mynälahti 36k28n (MY).

TUKKA- X PUNASOTKA

Aythya fuligula x ferina

Tukka- ja punasotkan risteymiä havaittiin 22.3., 24.3. ja 25.3. Sal Halikonlahti 1k p (J.Riihimäki, S.Sällylä, S.Kallio), 2.6. ja 5.6. Tur Friskalanlahti 1k p (S.Kallio, J.Kirjonen).

HAAHKA *Somateria mollissima*

Haahkakin teki uuden saapumisenennätysten: 9.2. Uus Liesluoto 1k1n (RLi, JL). Jurmon ensimmäinen 11.2.

1p. Tämän jälkeen päivittäin. Edellinen muuttoennätys oli 15.2.1989. Päämuutto maaliskuuhuhtikuun taitteessa. 25.3. Pyh Rihtniemi 3026m (JN, PA, T.Santamaa ym), 1.4. Pyh Rihtniemi 3300m (HV), Kor Utö vähintään 10000 (PA) ja 7.4. Kor Utö vähintään 3000p (JHe). Sisämaahavainto: 14.4. Lai Otajärvi 2k2n p (PA, H.Klemola).

ALLIHAHKA *Polysticta stelleri*

Siirtyi kokonaan arkitolajiksi vuoden -90 alusta. Kaikki havainnot: 3.3. Kor Utö 1jp k (PA), 30.3. Kor Utö 1k (PA), Pyh Rihtniemi 1k2n (K.Haapala, K.Savolainen), 20.5. Uus Vekara 1k3n N (RH) ja 22.5. Jurmo 1jp k.

ALLI *Clangula hyemalis*

Muuton alkua mahdoton määrittää. Mm. 9.2. Uus Liesluoto 1k (RLa, JL) ja 21.2. Kor Utö 20m (PA). Suurimmat määrät 1.4. Kor Utö 5000 (PA) ja 19.4. Jurmo 1889p 211m. Viimeiset 30.5. Jurmo 2p.

MUSTALINTU *Melanitta nigra*

31.3. Pyh Rihtniemi 3+1 (JN, VVS, HV) avasi muuton. Seuraavat heti 1.4. Jurmo 10m. Havaintoja mukavasti, parhaat määrät: 12.4. Uus Vekara 310 (RH), 21.4. Uus Vekara 310 (RH), 30.4. Tur Friskala 300kiert. -N Airiston suunnalla (SK, RLi, JL ym), 30.4. Pii Toivonlinna "muutamia satoja" NNW (MP) ja 3.5. Pyh Rihtniemi 365 (M.& T.Santamaa, P.Vainikka ym). Viimeiset 29.5. Jurmo 6m.

PILKKASIIPI *Melanitta fusca*

Muuton alkua on tältäkin lajilta vaikea todeta. 26.2. Nau Klobbskärsfjärden 1k1n p (VV), 6.3. Jurmo 6p ja 17.3. Pii Toivonlinna 2 kiert. (MP). Edellinen muuttoennätys oli 15.3.1989. Parhaat muuotot huhtikuun lopulla 29.4. Hou Hyppéis 165m (KR), Uus Liesluoto 548m (MT), 30.4. Kus Pleikilä 1306m +211 Melanitta sp:tä (AS) ja Jurmo 104p46m. Viimeiset 29.5. Pyh Rihtniemi 7m (K.Haapala).

TELKKÄ *Bucephala clangula*

Muuttoliikehdintää jo tammikuussa: 31.3. Rym Heinäinen-Airisto (HE), 9.2. Uus Liesluoto 15, osa m (RLa, JL) ja 17.2. Pyh Rihtniemi 1k (JN, T.Lindbom, J.Sillanpää ym). Jurmossa tavattiin pitkin talvea joitakin telkkiä. Suurimmat kertymät Mietoistenlahdella, jossa 8.4. n. 300p (VVS), 9.4. 290 (S.Kallio) ja 18.4. 430 (JHe). Viimeiset muuttajat Jurmossa 21.5. 10p3m.

UIVELO *Mergus albellus*

Havaintoja varsin mukavasti. Ensimmäinen 1.3. Dra Öro 1k (MY) oli samalla aikaisin kautta aikojen. Vanha ennätys oli 4.3.1989. Seuraavat 11.3. Uus Pitkälüoto 1n (PA), 17.3. Prn Teijo 2k4n (KJN) ja Tur Rauvola 1n (JN, VVS). Parhaat määrät Hal Viurilanlahdella, jossa 5.4. 24p (L.Laiho), 7.4. 12k14n+3p (JT, J.Riihimäki, I.Lähteenoja) ja 10.4. 32p (S.Sällylä). Toukokuulta vielä paljon havaintoja. Viimeinen 27.5. Sal Halikonlahti 1n (AK). Jurmossa ei havaintoja.

TUKKAKOSKELO *Mergus serrator*

Ulkosaariston talvehtivien vuoski muuton alkua vaikea ajoittaa. 23.2. Pyh Rihtniemi 1n S (K.Haapala) ja 24.2. Pyh Rihtniemi 1k4n (PA). Jurmossa läpi talven, yleistyi maaliskuussa. Jurmossa havaittiin myös suurimmat kerääntymät, max. 21.4. 120p. Paras Jurmon ulkopuolinen 7.5. Pyh Rihtniemi 78 (VMr). Muuttoa aina toukokuun loppuun asti, viimeiset 29.5. Pyh Rihtniemi 10m (K.Haapala).

ISOKOSKELO *Mergus merganser*

Muuttoliikehdintää helmikuulta alkaen. Suurimmat määrät: 1.4. Hal Viurilanlahti n.1000 (I.Murto) ja 6.4. Mie Mynälähti 800 (S.Kallio).

Petolinnut

MEHILÄISHAUUKKA *Pernis apivorus*

"Pernis" saapui aikataulun mukaan, 30.4. Kaa keskusta 1NW (KR) ja Kus Laupunen 1NE (AS). Näiden jälkeen heti 1.5. Pai Paimionlahti 1m (E. Laine). Päämuutto toukokuun lopussa, mutta mitään mainittavia muuttoja ei havaittuja. Muutto jatkui kesäkuulle asti, viimeinen 10.6. Jurmo 1S. Katso taulukko 1.

Taulukko 1. Muuttavien petojen pentadisummat keväällä 1990.

Jakso	12	13	14	15	16	17	18	19
Alku	25.2.	02.3.	07.3.	12.3.	17.3.	22.3.	27.3.	01.4.
Loppu	01.3.	06.3.	11.3.	16.3.	21.3.	26.3.	31.3.	05.4.
Per api	-	-	-	-	-	-	-	-
Cir aer	-	-	-	-	-	-	-	1
Cir cya	-	-	-	-	-	-	-	4
Circus sp	-	-	-	-	-	-	-	-
Acc gen	-	-	2	-	2	2	-	2
Acc nis	-	2	10	-	18	10	3	17
But but	2	1	4	1	27	10	20	12
But lag	-	-	-	-	1	1	1	-
Buteo sp	-	1	9	-	8	3	3	3
Pan hal	-	-	-	-	-	-	-	-
Fal tin	-	-	-	-	1	3	-	1
Fal col	-	-	-	-	1	-	2	2
Fal sub	-	-	-	-	-	-	-	-
P Fal	-	-	-	-	-	-	-	1
Fal sp	-	-	-	-	1	-	-	-

MERIKOTKA *Haliaeetus albicilla*

Tulkinnaasta riippuen n. 120 yksilöä! Suurin määrä 10.3. Pai Paimionlahti 2NE+ 1NE;W+ 2ad kiert.+ 1p (MY, KR). Muita mukavia: Sisämaa Lai otajärvi 7.4. 1 (tieto TS) ja 14.4. 1 imm. p (JN, PA, H.Klemola). 10.3. Tur Mikaelinkirkko 1 (RLa, HH), 8.4. Tur Topinoja 1ad S (PTo). Sisämaa Vah Tortinmäki 1N (HH, RLa).

RUSKOSUOHAUUKKA

Circus aeruginosus

Ensimmäiset "ruskikset" nähtiin 4.4. Par Granvik 1k m (KK) sekä Lai Otajärvi 1k (TS). Otajärvellä tämän jälkeen lähes päivittäin. Päämuutto ajoittui huhtikuun puoleenväliin, mm. 15.4. useassa eri paikassa yht. 9 yksilöä. Viimeiset 28.5. Kor Utö 1k N (SK, T.Vesterinen) ja 29.5. Tur Ävik 1n kiert. (MS). Katso taulukko 1.

SINISUOHAUUKKA *Circus cyaneus*

Sinisuo saapui vasta 3.4. Pii Piikkiönlahti 1p (PT). Pitkän ajan saapumiskeskjarvo on 2.4. Tämän jälkeen yleistyi hyvin nopeasti. Päämuuttoa edustaa 15.4. Dra Lööv 7k4n m (MY, KR, PTO). Havaintoja tasaisesti aina toukokuun loppuun asti. Viimeinen 8.6. Jurmo 1np m. Katso taulukko 1.

KANAHAUKKA *Accipiter gentilis*

"Gentini" muutosta on hyvin vaikea saada mitään kuvaa. Muutto alkoi maaliskuussa ja jatkui huhtikuun loppuun. Paras päivä 15.4., jolloin Dra Lööv 5m (MY, KR, PTO). Katso taulukko 1.

VARPUSHAUUKKA *Accipiter nisus*

Ensimmäiset muuttavat "nisarit" havaittiin maaliskuun alussa, 2.3. Kor Utö 1m (PA). Yksittäisiä lintuja muutti tämän jälkeen lähes päivittäin. suu-

rin muutto 15.4. Dra Lövä 18m (MY, KR, PT). Viimeiset 13.5. kahdella taholla: Uus Pyhämaa kalasatama 2m (KK) sekä Mie Mynälahti 1 NE (VVS). Katso taulukko 1.

HIIRIHAUKKA *Buteo buteo*

Kevään ensimmäiset 1.3. Kor Utö 1m (PA) ja Jurmo 1N tekivät uuden ennätyksen. Vanha oli 4.3.1984. Tämän jälkeen 3.3. Jurmo 1. Mantereen ensimmäinen 10.3. Tur Friskalanlahti 1 (S.Neuvonen). Suurin muutto vaatimaton 12.4. Par Vänä 10m (MY). Viimeinen muuttaja 16.5. Tur Friskala 1E (JL). Katso taulukko 1.

PIEKANA *Buteo lagopus*

Kolme havista maaliskuulta: 18.3. Pai Paimionlahti 1p (MY, KR), 22.3. Tur Friskalanlahti 1m (M.Rahkonen) ja 29.3. Sal Halikonlahti 1m (M.Nordström, N.Satola, R.Mäki). Parhaat muutot 15.4. Dra Lövä 58m+62m Buteo sp:tä (MY, KR, PT) sekä Par Granvik 162m (AK). Viimeiset 13.5. Mie Mynälahti 1E (VVS) ja 3.6. Nau Vansor 1N (MY). Katso taulukko 1.

MAAKOTKA *Aquila chrysaetos*

Kaikki maaliskuulta alkaen: 4.3. Prn Saarenjärvi 1juv (JKN, J.Markkanen), 10.3. Prn Saarenjärvi 1ad (J.Pohjola), 11.3. Par Granvik 1m 1m/p (KK, AK), 18.3. Par Granvik 1juv kiert. S (RLI, MS), 27.3.-15.4. Prn Teijo 1juv (JKN, J.Riihimäki), 1.4.-15.4. Prn Teijo 1subad (JKN, J.Riihimäki), 1.4. Nau Pernäs 2ad 3juv (A.Lehtinen), 14.4. Kod Otajärvi 1subad p (TS) ja 28.4. Pai Paimionlahti 1juv W (DB).

KALASÄÄSKI *Pandion haliaetus*

7.4. Uus Lautvesi 1 (RH). 8.4. havaittiin jo 3 yksilöä. Suurimmat määrät 13.4. Kod Otajärvi 10-12 äänt.,

Henry Lehto

Ulkosaaristossa nähdyt hiirihaukat tekivät uuden ennätyksen, 1.3.

joista 8 nähty (TS) ja 15.4. Dra Lövä 3p5m (MY, KR, PT). Viimeinen 22.5. Nau Aspö 1m (PTO). Katso taulukko 1.

TUULIHAUKKA *Falco tinnunculus*
"Tinnu" ehti TLY:n alueelle 18.3., Uus Pyhämaa Kankarovuori 1kN (RH). Seuraava 23.3. Tur Rauvola 1k p (PA, VP). Paras muutto 15.4. Dra Kasnä-Lövä 4m (MY, KR, PTO). Muuttohavaintoja pitkälle toukokuuhun, viimeiset 26.5. Kor Utö 1k p (SK, WV) ja 5.6. Jurmo 1m. Katso taulukko 1.

AMPUHAUKKA *Falco columbarius*
Talvehtivien lintujen takia muuton alkua on vaikea ajoittaa. Maalis-kuulta kuitenkin ilmoitettiin kolme havaintoa: 18.3. Prn Teijo 1p (SA), 28.3. Kaa 1m (MY) ja 29.3. Prn Teijo

1m (JKN). Päämuutto keskittyi huhtikuun puoleenväliin. Yli kahden linnun muuttoja ei havaittu. Viimeiset 6.5. Mie Mynälahti 1n N (MT) ja 12.5. Sal Halikonlahti 1 (S.Kallio). Katso taulukko 1.

NUOLIHAUKKA *Falco subbuteo*

Vain kaksi havaintoa huhtikuulta: 19.4. Jurmo 1p sekä 21.4. Uus Puhjo 1p (HV). Päämuutto sijoittui toukokuun alkupuoliskolle. Muutto jatkui tasaisesti aina kesäkuun alkupäiviin asti, viimeinen 8.6. Jurmo 1p. Katso taulukko 1.

ISO FALCO *F. peregrinus/rusticolus*
14.4. Mie Mynälahti 1 kiert. tod.näk. Fal per (JHa).

	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33
06.4.	11.4.	16.4.	21.4.	26.4.	01.5.	06.5.	11.5.	16.5.	21.5.	26.5.	31.5.	5.6.	10.6.	
10.4.	15.4.	20.4.	25.4.	30.4.	05.5.	10.5.	15.5.	20.5.	25.5.	30.5.	04.6.	9.6.	14.6.	
-	-	-	-	2	1	1	3	6	-	6	-	3	1	
2	14	4	7	4	2	1	7	1	-	2	-	-	-	
26	33	9	11	9	2	-	6	1	-	3	-	1	-	
6	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
6	6	2	5	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
18	53	30	22	14	5	5	8	-	-	-	-	-	-	
11	41	30	15	7	6	3	3	1	-	-	-	-	-	
72	374	200	38	21	5	1	2	-	-	-	1	-	-	
15	81	24	4	9	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
4	39	8	18	8	2	5	1	1	1	1	-	-	-	
10	11	11	7	3	1	6	4	4	1	1	-	1	-	
4	3	8	3	1	1	2	1	1	1	-	-	-	-	
-	-	1	1	-	8	2	8	-	4	4	2	3	-	
-	-	1	1	-	-	1	1	1	-	1	-	-	-	
-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	

Kana- ja kurkilinnut

RIEKKO *Lagopus lagopus*

Ei yhtään havaintoa tältäkään keväältä! Huolestuttavaa.

METSO *Tetrao urogallus*

Kaikki havainnot: 23.3. Lie Ilmarinen 1kp (VMr), 1.4. Par Älön Svinberget 2kp (VML), 3.4. Kem Sjöläx 1 (KK), 7.4. Kii Koskenojansuo 1-3 soidinta (E.Tarponen, H.Hilke) ja 24.4. Lai Krouvinnunni 1n (AS).

PELTOPYY *Perdix perdix*

Kaikki havainnot maalistoukokuulta: 11.3. Sal Halikonlahti 11 (S.Neuvoonen, S.Kallio), 17.3. Mie urheilukenttä 6p, 15.4. Hal Vässilä 2p (JT) ja 13.5. Mie Saarenkartanon lähellä 2 (VVS).

LUHTAKANA *Rallus aquaticus*

Ensimmäiset ilmestyivät 20.4. Rym Aasla 2Ä (LS).

LUHTAHUITTI *Porzana porzana*

Ensimmäinen huitti äanteli 12.4. Tur Hirvensalo Oriniemi (H.Klemola).

RUISRÄÄKKÄ *Crex crex*

Ensimmäinen 16.5. Tur Yo-kylä 1Ä (JT).

LIEJUKANA *Gallinula chloropus*

Ensimmäiset 7.4. Kaa Kuusisto 1+1Ä (DB, KK) ja 7.4. alkaen Sal Halikonlahti 1 (J.Riihimäki ym). Saapui kaksi päivää ennätysajassa.

NOKIKANA *Fulica atra*

23.-24.2. Sal Halikonlahti 1p (JT, WV) lienee jo muuttaja. Seuraava 11.3. Uus Kemira 1 (PA). Suurimmat kerääntymät edellisvuoden tapaan Uus Pitkäluodossa: 31.3. 450 (VVS, RH, JN) sekä 7.4. peräti 1050 (RH, PA). Yksi kova ulkosaaristohavis: 14.4. Pyh Rihtniemi 1p (PA, JN, H.Klemola ym). Jormosta ei havaintoja.

KURKI *Grus grus*

Ensimmäiset kurjet ehtivät TLY:n alueelle 20.3., jolloin havaittiin Pii keskustassa 1SW (PT) ja Dra Stenmo 1p (KOP). Seuraavat 25.3. Tur Friskalanlahti 2N (J-P.Penttilä, M.Sjöblom). Kevään yhteissumma n. 3260 yksilöä on TLY:n alueen parhaita. Parhaat muuttot: 12.4. Kaa Sauhuvuori 245m (AK) ja 15.4. Dra Lövä 988m (MY, KR, Pto). Viimeiset muuttajat 13.5. Mie Mynälähti 3N (VVS) ja 23.5. Jurmo 1S. Katso taulukko 2.

Kahlaajat

MERIHARAKKA

Haematopus ostralegus

"Haema" saapui TLY:n alueelle 24.3., jolloin Pyh Rihtniemi 1S. Muut maaliskuiset havainnot: 28.3. Tur Ruissalo, Kolkka 1 m (RLi, MS), 30.3. Jurmo 1p ja 31.3. Pyh Rihtniemi 1N (JN, VVS, HV). Päämuutto huhti-toukokuun vaihteessa. 26.4. Jurmo 23p42m ja 3.5. Pyh Rihtniemi 93+36 (M.&T.Santamaa, H.Yli-Kauhaluoma ym). Muutto jatkui aina toukokuun loppuun asti, viimeinen 31.5. Jurmo 5m.

PIKKUTYLLI *Charadrius dubius*

Pikkutylli saapui jo 3.4. Jurmoon 1p tehden samalla uuden ennätysten. Vanha ennätys oli vuodelta 1984, silloin laji nähtiin 5.4. Seuraavat 16.4. Dra Öró 1 (JHe) ja 19.4. Kaa Kuusistonlahti 1p (EG). Minkäänlaisia kerääntymiä ei havaittu. Viimeiset muuttajat Jurmossa 22.5. 2p.

TYLLI *Charadrius hiaticula*

Tyllikin teki uuden saapumisenennätysten, 10.3. Jurmo 1p. Vanha oli 12.3.1989. Seuraavat 14.3. Jurmo 1p, 15.3. Jurmo 2p ja 16.3. Kor Utö 1 (PA). Mantereen ensimmäiset 18.3. Par Attu 1p (JN) ja Sal Halikonlahti 1 (WV). Ei-arktisten tyllien päämuutto tapahtui huhtikuun loppupuolella. 21.4. Jurmo 22p. Kuitenkin jo 29.3. Kor Utö 10p (PA). Arktiset tyllit menivät toukokuun viimeisinä päivinä-kesäkuun alussa. 7.6. Sal Halikonlahti 50p (PA), joka oli samalla viimeinen muuttoparvi.

KAPUSTARINTA *Pluvialis apricaria*

Ensimmäinen kapu saapui jo 10.3. Pai Paimionlahti 1 (PA) tehden samalla uuden kevätmuuttoennätysten. Edellisestä ennätyksestä vastasi vuonna 1975 12.3. havaittu yksilö. Seuraavat havikset tehtiin viikkoa myöhemmin: 17.3. Tur Friskalanlahti 1 tp kiert. (SK, RLi, MS), Rauvola 3p3m (JN, VVS) ja Kaa Karpanmäki 1m (MY). Jurmon ensimmäinen vasta 15.4. 1m-p. Päämuutto sijoittui selkeästi huhti-toukokuun taitteeseen, ollen voimakkaimmillaan toukokuun 9.-12.

Taulukko 2. Muuttavien kurkien pentadi-summat keväällä 1990.

Jakso	16	17	18
Alku	17.3.	22.3.	27.3.
Loppu	21.3.	26.3.	31.3.
Gru gru	2	2	30

päivinä. 9.5. Ala Tammiastien kylä n.350p (HH) ja 12.5. Mie koeasema n.250 (VVS), joka oli samalla myös kevään viimeinen ilmoitettu.

TUNDRAKURMITSA *P. squatarola*
Tundrakurmitsa paransi muuttoennätystään päivällä. Vanha oli 7.5.1978. Nyt siis 6.5. Mie Mynälahti 1N (VVS, T.Elovaara, P.Mantere). Parhaat tuotot 24.5. Dra Vänö 100m+150m isoa kahlaajaa (MY) ja 30.5. Jurmo 960m, 10a suurin parvi 170exx. Viimeinen 17.6. Sal Halikonlahti 1p (P.Oksanen).

TÖYHTÖHYYPÄ

Vanellus vanellus

“Vani” paransi ennätystään viidellä päivällä saapumalla 23.2. Lem Mattila 1 (PA). Edellinen ennätys siis 28.2.1976. Seuraavat 25.2. Tur Ravola 2p (PA) ja 27.2. Hal Viurilanlahti 4 (S.Sällylä). Jurmon ensimmäinen vasta 5.3. 1p. Päämuutto (pohjoiseen) maaliskuun lopussa-huhtikuun alussa, mutta 7.-11.4. koettiin vielä näytävämpää muuttoa, tällä kertaa etelään! 7.4. Par Granvik 527S (KK) ja Pai Paimionlahti 250S (DB, PTo). “Oikeaan suuntaan” meneviä lintuja sensijaan lienevät 18.4. Lemun suora 450 (JHe) ja Mie koeasema 450 (JHe).

ISOSIRRI *Calidris canutus*

Viisi havaintoa: 30.5. Jurmo 3p5m, 4.6. Jurmo 4p, 8.6. Uus Iso-Haurunen 5m (HV), 9.6. Kor Utö 1kp (T.Lineri) ja 11.6. Sal Halikonlahti 180m tulivat SW, häipyivät korkeuksiin (S.Sällylä, J.Karvonen).

PULMUSSIRRI *Calidris alba*

Ei havaintoja.

PIKKUSIRRI *Calidris minuta*

Kevään ainoa teki uuden tulonenäytksen kahdella päivällä: 6.-7.5. Sal Halikonlahti 1p (T.Numminen, A.Forsten, S.Sällylä).

LAPINSIRRI *Calidris temminckii*

Lapinsirrikin saapui aikatauluun edellä, vaikka ei tehnytkaan ennätystä. Ensimmäiset 5.5. Sal Halikonlahti 1p lähti m (RLi, T.Numminen, A.Forsten ym) ja Kem Sjöfax 2p (JKN).

Seuraava 6.5. Sal Halikonlahti 1p (JHa, JN, J.Riihimäki ym). Jurmon ensimmäinen 11.5. 1p. Suurin kertymä 24.5. Sal Halikonlahti 15 (J.Riihimäki, M.Toivonen, M.Ahti). Viimeiset 2.6. Jurmo 2p.

KUOVISIRRI *Calidris ferruginea*

Paransi saapumisennätystään seitsemällä päivällä. Edellinen ennätys oli vuodelta 1975. Kaikki havainnot: 3.5. Pai Paimionlahti 1 (K.Kurkijärvi), 19., 26., 27.5. ja 13.6. Sal Halikonlahti 1p (DB, J.Riihimäki, JN ym) ja Jurmosa 20.5. 1p, 21.5. 2p, 23.5. 2p, 25.5. 1p, 27.5. 1p, 29.5. 2p, 30.5. 2p, 1.6. 3p, 2.6. 3p3m, 3.6. 2p ja 16.6. 1p.

MERISIRRI *Calidris maritima*

2.-3.4. Jurmo 1p

SUOSIRRI *Calidris alpina*

Suosiri ehti ensin Jurmoon, 10.4. 1p. 13.4. Jurmo 1p ja Kor Utö 4p (WV, JP, P.Pynnönen ym). Mantereen ensimmäinen lähes kuukautta myöhemmin: 6.5. Kus Pleikilä a19NE (AS). 30.5. koettiin Jurmossa mahtavaa kahlaajamuuttoa. Suosirrejä määritettiin 90p880m+3125 pientä kahlaajaa (=calidris sp).

JÄNKÄSIRRIÄINEN

Limicola falcinellus

Ensimmäiset Jurmossa 21.5. 4p, Jurmon max. 29.5. 16p. Sal Halikonlahden ensimmäinen 23.5. 1p (PA, SL, RH) ja 24.-27.5. 2p (J.Komi, J.Riihimäki, T.Numminen ym). Viimeinen myös Halikonlahdella 13.6. 1p (P.Oksanen). Ainoat Jurmon ja Halikonlahden ulkopuoliset 24.5. Kem Sjöfax 2p (J.Riihimäki) ja 25.5. Dra Öro 1p (JHe).

SUOKUKKO *Philomachus pugnax*

“Philo” saapui sensaatiomaisen aikaisin, 20.3. Sal Halikonlahti 1+2kv vp k p (KK, H.Klemola, A.Forsten ym) ja paransi samalla saapumisennätystään yli kuukaudella! Vanha ennätys oli 21.4.1968. Seuraavat nähtiin jo vähän normaaliimpaan aikaan: 24.4. Kem Sjöfax 2p (JKN) ja Hal Viurilanlahti 1k (S.Sällylä, A.Forsten, T.numminen ym). Jurmon ensimmäinen 30.4. 1k p. Päämuutto tapahtui

6.-15.5. 12.5. Mie Mynälahti 500p/m (VVS, EK, J.Kirjonen) ja 14.5. Sal Halikonlahti 265p (J.Riihimäki). Viimeinen 3.6. Sal Halikonlahti 1k (MT).

JÄNKÄKURPPA

Lymnocyrtus minimus

Kaikki havainnot: 29.3. Tur Friskalanlahti 1p (SK, RLi), 7.4. Jurmo 1p, 13.4. Pai Paimionlahti 1p (MS, J.Lindström), 19.4. Jurmo 1p, 20. ja 21.4. Jurmo soidinta, 23.4. ja 1.5. Jurmo 1p, 28.4. Mie Mynälahti 5p (J.Kirjonen), 29.4. Sal Halikonlahti 1p (E.Laine, J.Salonen), 5.5. Mie Mietoistenlahti 2p (J.Kirjonen) ja 11.5. Par Attu Österviken 1p (J&JL).

TAIVAANVUOHI

Gallinago gallinago

“Gallu” saapui 17.3. Pai Paimionlahti 3p (WV, R.Mäki, M.Nordström ym) parantaen samalla ennätystään viikolla. Vanha oli 24.3.1974. Seuraavat heti 18.3. Par Haraldsholm 2m (JN), Par Granvik 2m (RLi, MS), Tur Friskalanlahti 2m (SK, EK, M.Suomi ym) ja Pai Paimionlahti 2 (MY, KR). Suuria kerääntymiä ei juuri havaittu, paras 12.4. Tur Friskalanlahti 26p 1SW (SK, RLi, MS ym).

LEHTOKURPPA *Scelopax rusticola*

Mikäli 6.2. Tur Katariinanlaaksossa havaittu soidintava “scolo” (J&JL) oli muuttanut, niin uusi ennätys tuli tällekin lajille - ja parannus oli peräti 41 päivää! Edellinen ennätys oli 19.3.1989. Seuraavakin ehti vielä helmikuun puolelle: 22.2. Kor Jurmo 1p. Viisi kolmaskin havainto olisi ollut uusi ennätys: 17.3. Pyh Nihtiö 1p (HV). 12.4. Jurmo 12p oli suurin kerääntymä.

MUSTAPYRSTÖKUIRI

Limosa limosa

Kaikki havainnot: 15.4. Tur Ruisalo Rantatie 2p lähtivät Hirvensaloon päin (RLa), 21.4. Sau Tapilanlahti 1 (JN), 22.4.-10.5. Rai Raisionlahti 1p (RH, H.Klemola, EG ym) ja 19.5. Rai Raisionlahti 2p (K.Roering), 24.4. Sal Halikonlahti 1 (J.Riihimäki), 28.4. Mie Mietoistenlahti 1p1m (J.Kirjonen) sekä 5.5. ja 12.5. 1 (J.Kirjonen, JHa, K.Häkikilä ym), 28.4. Sal Halikonlahti

19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
01.4.	06.4.	11.4.	16.4.	21.4.	26.4.	01.5.	06.5.	11.5.	16.5.	21.5.	26.5.
05.4.	10.4.	15.4.	20.4.	25.4.	30.4.	05.5.	10.5.	15.5.	20.5.	25.5.	30.5. summa
128	320	2363	188	116	9	49	22	50	-	-	1 3280

2p (JN, P.Loivaranta, J.Loivaranta), 2.5.-1.6. samassa paikassa 1p ei joka päivä (JK, JN, J.Riihimäki ym), 2.5. Kem Sjöfax 2p (JKN), 4. ja 12.5. Kem Sjöfax 1p (JKN, JN, P.Loivaranta ym) ja 6. ja 7.5. Jurmo 1p.

PUNAKUIRI *Limosa lapponica*

Ensimmäinen 18.4. Mie Mynälähti 1 jäi p (MY). Parhaat muutot 6.5. Mie Mynälähti 2076m (MT, VVS, H.Kormano ym) ja Sal Halikonlahti 420m (J.Hakala, I.Fagerholm). Viimeiset 12.5. neljässä paikassa. Muuttajia yhteensä n.3400.

PIKKUKUOVI *Numenius phaeopus*

Ensimmäinen pikkukuovi havaittiin 17.4. Pyh Rihtniemessä 1m (T.Santamaa). Seuraavat 19.4. Uus Pyhämaa kalasatama 3m (AK, KK) ja 23.4. Tur Friskalanlahti 2p (JK). Jurmon ensimmäinen 26.4. 9m. Päämuutto huhti- toukokuun taitteessa, jota edustaa 7.5. Jurmo 10p40m. Viimeiset 16.5. Jurmo 2m sekä Pyh Rihtniemi 1m (K.Haapala).

ISOKUOVI *Numenius arquata*

3.4. Kem Sjöfax 1 (KK), 5.4. Prn Laukka 1p (JKN), 7.4. Pai Paimionlahti 2p (PTo) ja Sal Halikonlahti 1m+3 (J.Riihimäki, Lähteenoja, A.Nyman ym) olivat ensimmäiset. Jurmoon kuovi saapui vasta 13.4. 7p. Voimakas muutto sijoittui jaksolle 14.-18.4., jolloin esim. 18.4. Jurmo 240m ja Mie Mynälähti 600m+p (MY).

MUSTAVIKLO *Tringa erythropus*

Ensimmäinen 24.4. Hal Viurilanlahti 1 (J.Heinonen). Huhtikuun puolelle ehti vielä toinenkin mustaviklo: 27.4. Par Gräggböleträsket 1Å (J&JL). 1.5. jo kahdessa paikassa. Jurmon ensimmäinen 5.5. 1p. Toukokuun alkupuolella havaittiin poikkeuksellisen voimakasta muuttoa. 6.5. Mie Mynälähti 94m/p (MT, H.Kormano, J.Lunden ym) sekä 7.5. Mie Mynälähten pohjukka 62p (HH). Yksittäisiä lintuja havaittiin tasaisesti läpi touko- kesäkuun. Näistä linnuista on vaikea sanoa onko kyseessä kevät- vai syysmuuttoa.

PUNAJALKAVIKLO *Tringa totanus*

Punakontti saapui keskiarvon (11.4.) mukaan. 10.4. ja 11.4. Tur Friskalanlahti 1 (J.Kirjonen). Tämän jälkeen 11.4. Sal Halikonlahti 1m (S.Sällylä) ja 14.4. Mie Mietoistenlahti 1 (AK, E.Lehikoinen). Jurmon ensimmäinen 15.4. 2p. Suurimmat määrät Jurmossa, jossa max. 20.5. 30. Mantereen suurin määrä 6.5. Mie Mietoistenlahti 10p 9N (MY). Viimeinen 29.5. Pyh Rihtniemi 1N (K.Haapala).

VALKOVIKLO *Tringa nebularia*

Ehti ensin Jurmoon 20.4. 4p. Tämän jälkeen 21.4. Lai Otajärvi 1p (VMr) ja Uus Pujo 1m (HV). Tämän jälkeen yleistyi nopeasti. 3.5. Kem Sjöfax 11p (JKN) oli suurin kertymä. Tästäkin lajista on viimeisiä muuttajia vaikea todeta syysmuuton aikaisen alkamisen johdosta. 3.6. Jurmo 1m oli kuitenkin ilmeisesti vielä kevätmuuttoa.

METSÄVIKLO *Tringa ochropus*

Saapui viisi päivää ennen pitkänajan keskiarvoa (8.4.): 3.4. Jurmo 1p. Seuraavat 8.4. Pai puhdistamo 4p (WV), 9.4. Prn Makarlanjärvi 1p (JKN) ja Pai Paimionlahti 2m (MY). Päämuuttoa edustaa 6.5. Kod Otajärvi 16p1m (TS).

LIRO *Tringa glareola*

21.4. Uus Vekara 1 (RH), 22.4. Sal Halikonlahti 1m (JT) ja 25.4. Rai Raisonlahti 5 (JN, VVS) olivat ensimmäiset. Toukokuun alkupuolella havaittiin poikkeuksellisen suuria määriä: 7.5. Lai Otajärvi 350m (TS) ja 12.5. Mie Mietoistenlahti 700p/m (J.Kirjonen). Kevät- ja syysmuutosten lähekkäisyyden vuoksi muuton loppumista on vaikea määrittää. 3.6. Jurmo 1m oli ilmeisesti kuitenkin viimeinen.

RANTASIPI *Actitis hypoleucos*

Sipi repäisi! 18.3. Tur Ruissalo V.V. 1p (TN, T.Vesterinen). Vanha ennätys oli 10.4.1984. Tämän höperön linnun jälkeen seuraavat tulivatkin jo lähes normaaliin aikaan: 18.4. Sal Halikonlahti 1p (AK, H.Salmela) ja 22.4. Sal Halikonlahti 1p (JT). Jurmon ensimmäinen vasta 6.5. 2p. Minkäänlaisia järkeviä kertymiä ei havaittu.

KARIKUKKO *Arenaria interpres*

19.4. Pyh Rihtniemi 1 (T.Lindbom, J.Saarnio, R.Lumio) aloitti muuton. Huhtikuulle ehti vielä myös seuraava lintu: 21.4. Pyh Rihtniemi 1 (T.Santamaa, H.Klemola, J.Komi ym). Jurmon ensimmäinen 5.5. 2p. Karikukko yleistyi toukokuun puolessavälissä. Parhaat määrät 16.5. Jurmo 17p ja 18.5. Pyh Rihtniemi 13 (J.& M.Sillanpää). Viimeinen muuttohavais 29.5. Pyh Rihtniemi 3p 1N (K.Haapala).

VESIPÄÄSKY *Phalaropus lobatus*

Ensimmäiset 13.5. Sal Halikonlahti 1, myöhemmin ilalla 2 (AK, P.Virrankoski, S.Sällylä ym). Halikonlahden max. 27.5. 30p (H.Minn) ja Jurmon max. 28.5. 12p. Kaikki havainnot muualta: 19.5. Pyh Rihtniemi 4m (J.& M.Sillanpää), 20.5. Prn

Saarenjärvi 2p (JKN), Uus Liesluoto 2 (MT, H.Aunio), Uus Vekara 2p3m (RH), 21.5. Dra Morgonlandet 2p (MY), 24.5. Dra Vänö 9N (MY), 26.5. Pyh Rihtniemi 1 (PA), 27.5. Pai puhdistamo 3p (PTo) ja 28.5. 2 (WV), 29.5. Hou Immaskär 2 (M.& K.Valta) ja viimeinen 3.6. Mie Mietoistenlahti 4N (J.Kirjonen).

Kihut - tikat

MERIKIHU *Stercorarius parasiticus*

Ensimmäinen 12.4. UusVekara 1+1 (RH). Seuraavat 14.4. Jurmo 1 tumma S, 15.4. Kor Utö 1E (WV, JP, P.Pynnönen) ja Pyh Rihtniemi 2m (JN, M.& T.Santamaa ym). Parhaat määrät 30.4. Kus Pleikilä 1p2m+ sterco sp 3p2m (AS) ja 20.5. Uus Vekara 10p (RH). Viimeiset 9.6. 1p4m.

PIKKULOKKI *Larus minutus*

22.4. Sal Halikonlahti 2ad p (J.Riihimäki, MT, K.Mäkeläinen ym). Paras kertymä 7.5. samassa paikassa 200p (S.Sällylä, H.Järvinen). Viimeiset ei -pesivät myöskin Halikonlahdella 7.6. 6p (J.Riihimäki). Suuret kertymät muualta: 8.5. Hal Viurilanlahti 105 (S.Sällylä), 7.5. Uus Kuivirauma 100 (AS) ja 12.5. Uus Kulju 100 (EG).

NAURULOKKI *Larus ridibundus*

Ensimmäinen kesäpukuinen "ridari" havaittiin 25.2. Tur satamassa 1kp 6tp (MT). Seuraavat 1.3. Pii Harvaluoto 1 (PTo) ja 14.3. Kor Utö 1jp (PA). Yleistyi maaliskuun puolessavälissä hyvin nopeasti. Paras määrä 27.3. Sal Halikonlahti yli 1000p (S.Sällylä).

KALALOKKI *Larus canus*

19.2. Kor Utö 400m/p (PA) ja 20.3. Pyh Rihtniemi 152S (VMr, K.Haapala) olivat suurimmat ilmoitetut.

SELKÄLOKKI *Larus fuscus*

Selkälokki paranteli saapumisenäytystään peräti 12 päivällä! 9.3. Pii Toivonlinna 1 kiert. (MP). Muut maaliskuiset: 26.3. Kaa Kuusistonlahti 1W (DB), Rym Aasla 1 (LS), 30.3. Pyh Rihtniemi 1N 1S (K.Haapala, K.Savolainen) ja 31.3. Pyh Rihtniemi 1m (JN). Laji oli todella vähissä, esim. Jurmosta havaintoja vain 18 päivältä. Paras määrä vaatimaton 21.4. Par Lemlax Buskudd 10-20p (SK, RLi).

HARMAALOKKI *Larus argentatus*

Liikheidintää helmikuulta alkaen. Esim. 23.2. Pyh Rihtniemi 10N 34S (K.Haapala). Suurin ilmoitettu keränytymä 15.3. Tur Ruissalo Marjaniemi 250p (SK).

MERILOKKI *Larus marinus*
Muutosta vaikea saada mitään tolkkua. 17.2. Pyh Rihtniemi 4p2m (JN, T.Lindbom, T.Santamaa ym). Kevään suurin määrä Jurmossa 31.3. 87p.

RÄYSKÄ *Sterna caspia*
Räyskä ehti maaliskuulle, tehden samalla uuden ennätyksen. 31.3. Uus Lokalahti Pitkäluoto 1N (RH). Vanha ennätys 5.4.1984. Seuraavat 7.4. samassa paikassa 5 (RH, PA), 8.4. Kus Pleikilä 1m (AS) ja Pyh Rihtniemi 1p (HV). Suurin määrä 15.4. Pyh Rihtniemi 8 (M.& T.Santamaa, M.Mäntylä ym). Jurmossa ei havaittu räyskää koko keväänä kertaakaan!

KALATIIRA *Sterna hirundo*
27.4. Pyh Rihtniemi 2p (HV) oli ensimmäinen. Seuraavat 28.4. Rym-Airisto (HE) ja 29.4. Pyh Rihtniemi 6 (M.& T.Santamaa, A.Innola ym).

LAPINTIIRA *Sterna paradisaea*
Saapui ennen kalatiiraa: 23.4. Jurmo 1p. Tämän jälkeen 25.4. Pyh Rihtniemi 1m (KK) ja 26.4. Jurmo 1p.

KALA-/LAPINTIIRA *Sterna hirundo/ paradisaea*
21.4. Mie Kuustonlahti 1p (VVS), 22.4. Par Lillmälö 1p (AK) ja Pyh Riht-

niemi 1m (HV). Parhaat muutot Pyh Rihtniemessä 30.4. 658m (HV), 1.5. 529 (M.& T.Santamaa, HV ym) ja 3.5. 340 (M.& T.Santamaa, P.Vainikka ym).

MUSTATIIRA *Chlidonias niger*
Viisi havaintoa: 5.5. Mie Aarlahi 3jp N (J.Kirjonen), 18.5. Pai Paimionlahti 1p, lähti S (A.Forsten, T.Numminen), 23.5. Pai Paimionlahti 1p (M.Toivari), 5.6. Pai Paimionlahti 2p (JK), 2. ja 3.6. Sal Halikonlahti 2 (JN, PA).

RUOKKI *Alca torda*
Ensimmäinen ilmoitettu jo helmikuulta: 22.2. Kor Utö- Nau Pernäs 2 (PA). Seuraavassa kaikki maaliskuiset: 17.3. Kor Utö 2kp (PA), 25.3. Pyh Rihtniemi 1m (JN, PA, A.Innola ym), 30.3. Pyh Rihtniemi 1p (K.Haapala, K.Savolainen) ja Jurmo 2p. Suurin määrä oli samalla viimeinen: 20.5. Uus Vekara 12N 10S (RH).

RISKILÄ *Cepphys grylle*
Kaikki maaliskuiset: 12.3. Nau Klobbskärsjården 2kp p (VV), Jurmossa 13.3. 1p ja 14.3. 3m, 15.3. Kor Utö 1jp (PA) ja 18.3. Nau Marskär 2kp NE (VV). Paras määrä 12.4. Uus Vekara 30 (RH).

Kuva menneeltä ajalta, jolloin linnut tulivat havainnoitsijan luo eikä päin vastoin kuin nyt. Silloin katsauksen summat olivat kokonaan toista luokkaa.

UUTTUKYYHKY *Columba oenas*
Helmikuulta jo runsaasti havainnot. Ensimmäiset 10.2. kahdella taholla: Prn Laukka 1m (JKN) ja Tur Topinoja 1m (JN). Seuraavat 17.2. Par Lemlax kartano 4 lähtivät m (RLi) ja 18.2. Par Lemlax Qvidja 4p (SK, RLi). Jurmon ensimmäinen 22.2. 3NE. Päämuutto keskittyi selkeästi maaliskuun alkupuoliskolle. Kerääntymät melko vaatimattomia, paras 18.3. Sal Halikonlahti 30 (WV, K.Larsson, J.Riihimäki).

SEPELKYYHKY *Columba palumbus*
"Seplari" teki uuden ennätyksen saapumalla jo 22.2. Jurmoon 2p. Vanha ennätys 9.3.1989. Seuraavat 26.2. Jurmo 1W, 3.3. Myn Teersuo 1p (AS) ja 10.3. Jurmo 1p. Päämuutto lähes kuukauden uuttukyyhkyn jälkeen. 8.4. Mie Mietoistenlahti a1000p (VVS, S.Kallio, Kurkijärvi) ja 13.-14.4. Sal Halikonlahti n.600p (F.Silvenius, M.Eloranta, A.Forsten ym). Viimeinen muuttaja 28.5. Kor Utö 1NE (S.Kunttu).

TURKINKYYHKY

Streptopelia decaocto

Nykyään paikallisia jo ainakin Halikossa, Kemiössä, Laitilassa, Mynämäellä, Lemussa, Paimiossa, Pyhämaalla, Salossa, Turussa ja Uudessa-kaupungissa. Muuttajia: 13. ja 14.4. Kor Utö (WV), 5.5. Jurmo 1, 21.5. Jurmo 1p, 22.5. Jurmo 1 tuli muutolta ja jäi p, 25.5. Nau Pernäs 1 (WV) ja 4.6. Jurmo 1.

TURTURIKYYHKY *S. turtur*

Kolme havaintoa: 2.6. Pyh Rihtniemi 1Ä (PA, H.Klemola), 2. ja 3.6. Jurmo 1p ja 7.6. Sal Halikonlahti 1 (JKN, J.Riihimäki, T.Muukkonen).

TURKIN-/TURTURIKYYHKY

Streptopelia decaocto/turtur

17.5. Rym Aasla 1NE (LS).

KÄKI *Cuculus canorus*

11.5. Uus Haapainlahti 1p (AS) ja Jurmo 1p olivat ensimmäiset. Yleistyi nopeasti. 12.5. Hou Immaskär 1 (JN) ja Mie Koeasema 1p (VVS). Muutto jatkui kesäkuun alkuun, viimeinen olessa 9.6. Jurmo 2p.

TUNTURIPÖLLO *Nyctea scandiaca*

Kor Utön viimeinen 18.3. 1 (PA) ja Jurmossa vielä 7.4. 1p. Ainoa Jurmon ja Utön ulkopuolinen: 10.4. Aur asemalta 5km N 1 (maallikko).

HIIRIPÖLLO *Surnia ulula*

Viimeinen 7.4. Mie Koeasema 1 (H.Kormano, R.Lumio).

SARVIPÖLLO *Asio otus*

Ensimmäinen ehti jo 27.2. Jurmoon 1p. Seuraavat 1.3. Jurmo 1p ja 10.3. 1p, 14.3. Tur Katariinanlaakso Ä (J&JL) ja 29.3. Kor Utö 3 (PA). Päämuutto ilmeisesti huhtikuun loppupuolella. Suurin määrä 3.4. Kor Utö 4 (PA).

SUOPÖLLO *Asio flammeus*

Suopöllöllä oli ennätyskevät! Ensimmäinen jo 11.3. Sal Halikonlahti 1m (J.Riihimäki, H.Hilke, A.Nyman ym). Vanha ennätys oli 21.3.1984. Muut maaliskuiset: 23.3. Tur W-laituri 1m jäi p (JHe, T.Elovaara, P.Mantere), 28.3. Pai Paimionlahti 1p (AK, KK) ja 31.3. Jurmo 1p. Päämuutto huhtikuun loppupuolella. Parhaat määrät 21.4. Kor Utö 8m 1p (PA), Uus Vekara 14p (RH), Pyh Rihtniemi 15 (T.Santamaa, J.Sillanpää, T.Lindbom ym) ja Jurmo 7p. Jurmossa vielä 22.4. 7p, 23.4. 10p, 24.4. 7p ja 25.4. 8p. Viimeinen 27.5. Mie Mynäjoen suisto 1 (PA, JN).

Henry Lehto, Turku 1.6.91

Kiuru oli helmikuun lopussa jo hyvin runsas.

HELMIPÖLLO *Aegolius funereus*
Ulkosaaristohavainnot: 5.3. Jurmo 1p, 6.3. Jurmo 2p ja 13.-16.4. Kor Utö 1p (WV, JP, P.Pynnönen ym).

KEHRÄÄJÄ *Caprimulgus europaeus*
Ensimmäinen ilmoitettu vasta 5.6. Dra Morgonlandet 1k p (SI).

TERVAPÄÄSKY *Apus apus*
Tervapääsky yllätti! Se saapui päivää pitkänajan keskiarvoa jäljessä! 11.5. Tur Friskalanlahti 5 (J.Kirjonen), 12.5. Tur Friskalanlahti n.10m (RLi), Rai Raisionlahti 1 (JHa), Sal Halikonlahti 15NE (S.Kallio) ja Pai Paimionlahti 2p (DB). Suurimmat ilmoitetut määrät niinikään Friskalasta, 23.5. n.250p (JL) ja 27.5. n.250 (MS). Muuttoa pitkälle kesäkuuhun. Viimeinen Jurmossa 16.6. 1p.

KUNINGASKALASTAJA
Alcedo atthis
Ei Havaintoja.

HARJALINTU *Upupa epops*
Outoa kyllä, mutta ei yhtään havaintoa.

KÄENPIIKKA *Jynx torquilla*
Huhtikuulta jo runsaasti havainnot. Ensimmäiset 20.4. Kor Utö 1 (PA) ja Jurmo 2p. Seuraavat 21.4. Uus Pujon 1p (HV), Jurmo 1p ja 22.4. Jurmo 1p. Viimeinen 4.6. Jurmossa 1p.

KÄPYTIKKA *Dendrocopos major*
20.4. Pyh Rihtniemi 1E (HV, VMr). Jurmosta ei yhtään havaintoa.

PIKKUTIKKA *Dendrocopos minor*
16.4. Kaa Sauhuvuori 2m (DB).

POHJANTIKKA *Picoides tridactylus*
Kaksi havaintoa: 1.4. Hou Borgberg 1k p (KR) ja 21.5. Nou Pukkitalon aarniometsä 1k oleillut pitkään (J&JL).

Varpuslinnut

KANGASKIURU *Lullula arborea*

Rikkoi ennätyksensä 17 päivällä. Katsaukseen on otettu kaikki muuttajat. 1.3. Jurmo 1m, 16.3. Kor Utö 1 (PA), 18.3. Jurmo 1p, Pyh Rihtniemi 1N (HV, M.& T.Santamaa), 25.3. Uus Liesluoto 1p (MT), 26.3. Par Granvik 1m (KK), 7.4. Par Granvik 1m (KK), 11.4. Uus Kankaronvuori 1NE (PTU), 19.4. Jurmo 1p ja viimeiset 29.4. Jurmo 1A ja Pyh Rihtniemi 2S (T.& M.Santamaa).

KIURU *Alauda arvensis*

Ensimmäinen 16.2. Kor Utö 2 (PA). Seuraavat 17.2. Jurmo 1p, Sal Halikonlahti 1 (I.Laiho) ja 20.2. Sal Halikonlahti 1p (J.Riihimäki). Tämän jälkeen yleisty nopeasti ja helmikuun lopulla varsinkin ulkosaaristossa hyvin runsas. Päämuutto maaliskuun alkupuolella. 12.3. havaittiin runsasta "takatalvimuuttoa": Tur Ruissalo yht. 570S (JL) ja Tur- Kor Gyltö 110+210 SW (PA). 13.3. Sal Halikonlahti n.350p (S.Sällylä).

TUNTURIKIURU

Eremophila alpestris

Ainoastaan Jurmon talvehtijoita, joista viimeiset 3p 17.3.

TÖRMÄPÄÄSKY *Riparia riparia*

"Ripa" saapui aikaisin, huhtikuulta jo runsaasti havaintoja. Ensimmäiset 27.4. (joka on sama kuin muuttoennätys, 27.4.1983) Tur Friskalanlahti 1p (SK, RLi, JL) ja Sal Halikonlahti 1. Seuraavat 28.4. Tur Friskalanlahti 1N (MS), Sal Halikonlahti 1p (JN, P.& A.Loivaranta) ja Pyh Rihtniemi 1S (M.& T.Santamaa, J.Sillanpää ym). Suurin kertymä 15.5. Sal Halikonlahti 200 (S.Kallio). Viimeiset 2.6. Jurmo 2p.

HAARAPÄÄSKY *Hirundo rustica*

Haarapääsky rikkoi kaikki ennätykset saapumalla Saloon jo 19.2. kahden yksilön voimin (Turun Sanomat). Tätä maallikkohavaintoa voitaneen pitää varmana. Myös toinen tosiaikainen havis tehtiin: 29.3. Lai Kk 2N (RLa). "Hirun" vanha ennätys oli 10.4.1969. Näiden aikaisten jälkeen seuraavat havainnot tehtiinkin jo normaaliaikaan: 21.4. Kod Otajärvi 1p (TS) ja Mie Mietoistenlahti 1 (T.Elovaara, P.Mantere, J.Kirjonen). 22.4. jo viidessä paikassa. Paras määrä 15.5. Sal Halikonlahti 500 (S.Kallio).

RÄYSTÄSPÄÄSKY *Delichon urbica*

Ensimmäinen 24.4. Sal Halikonlahti 1m (I.Laiho). Seuraava 27.4. Kor

Galtby 1p (KR). 28.4. jo neljässä paikassa. Parhaat määrät 15.5. Sal Halikonlahti 300 (S.Kallio) ja 23.5. Pyh Rihtniemi 107m (K.Haapala).

METSÄKIRVINEN *Anthus trivialis*

Ensimmäiset jo 3.4. Jurmossa 2p, joka oli myös uusi ennätys. Vanha ennätys oli 4.4.1984. Seuraavat 16.4. Par Granvik 1m (AK) ja 17.4. Kor Utö 1 (PA). Yleistyi huhtikuun lopulla.

NIITTYKIRVINEN *Anthus pratensis*

"Nitkukin" teki uuden saapumisenennätyksen: 12.3. Kor Utö 1 (PA). Vanha ennätys oli 14.3.1975. Seuraavat 17.3., jolloin jo kolmessa paikassa: Jurmo 4p, Tur Friskalanlahti 1A (MS, RLi) ja Pai Paimionlahti 1m (M. Nordström, N.Satola, R.Mäki ym). Paras määrä 15.4. Jurmossa 133.

LAPINKIRVINEN *Anthus cervinus*

Kaikki havainnot: 7.5. Tur Ävik 1 (RH), 12.5. Mie Mietoistenlahti 1p (J.Kirjonen), 16.5. Tai Rantalalanlahti 1p (AS), Kor Jurmo 1p, 17.5. Jurmo 4p ja 22.5. Jurmo 1p.

LUOTOKIRVINEN

Anthus spinoletta littoralis

Ensimmäiset ehtivät 21.3. Kor Utöseen 2 (PA). Seuraavat 24.3. Pyh Rihtniemi 1p (HV) ja 25.3. Pyh Rihtniemi 1m (T.& M.Santamaa, A.Innola ym). Suurin määrä 13.4. Kor Utö 12p (JP, P.Pynnönen, P.Hänninen ym). Sisämaahavainto: 12.5. Mie Mietoistenlahti 1p (J.Kirjonen).

KELTAVÄSTÄRÄKKI

Motacilla flava

Keltäväiski saapui aikaisin: 17.4. Rym Aasla 1k1n (A.Härmä tieto L.Saari). Seuraavat 22.4. Sal Halikonlahti 2m (MT) ja 28.4. Mie Mynäjoen suisto 1p (AK, J.Kirjonen) ja Mie Silakari 1m (J.Kirjonen). Havaintoja ilmoitettiin melko vähän. Liekö todellista vähentymistä? Paras kertymä 17.5. Jurmo 60p. Viimeiset niinkään Jurmossa, 8,6, 1p1m.

VÄSTÄRÄKKI *Motacilla alba*

Kaikki maaliskuiset: Pai Paimionlahti 20.3. 1 (M.Lempiäinen), 21.3. 1m (E.Laine), 22.3. 1m (R.Mäki) ja 28.3. Kor Utö 1 (PA). Yleistyi huhtikuun alkupuolella, päämuutto huhtikuun lopussa: 27.4. Pyh Polttila 105p (VMr).

TILHI *Bombycilla garrulus*

Havaintoja tasaisesti pitkin kevättä. Suurin määrä 18.3. Pai Paimionlahti 8m+30 (JL, MY, KR). Toukokuulta enää pari havista, viimeinen 8.5. Jurmo 1p.

KOSKIKARA *Cinclus cinclus*

Viimeinen havis 21.3. Dra Skinnarvik 1p (P.Loivaranta).

PEUKALOINEN

Troglodytes troglodytes

Kaikki maaliskuiset: 19.3. Kor Utö 1 (PA), 22.3. Mer Ritonpää 1p (VML), 31.3. Pyh Rihtniemi 1A (JN, HV) ja Jurmo 1p. Parempia kertymä ei havaittu. Viimeinen 12.5. Jurmo 1p.

RAUTIAINEN *Prunella modularis*

Ensimmäinen saapui jo 1.3. Jurmoon 1p, tähden samalla uuden saapumisenennätyksen. Vanha oli 20.3.1975. Seuraavat Jurmossa 14.3. 1p 15.3. 1p. Tämän jälkeen Jurmosta runsaasti havaintoja. Ensimmäinen Jurmon ulkopuolinen 16.3. Kor Utö 3 (PA) ja mantereen ensimmäinen 20.3. Sal Halikonlahti 1m (S.Sällylä, J.Riihimäki). Viimeinen 30.5. Jurmossa 1p.

PUNARINTA *Erithacus rubecula*

Ensimmäinen 18.3. Kor Utö 1 (PA). Seuraavat 25.3. Par Lemlax Tyyperinkallio 1A (SK, RLi), Rym Aasla 1A (LS), 29.3. Par Lemlax 1A (KOP) ja Jurmo 4p. Päämuutto oli selvästi kaksihuippuinen. Ensimmäiset massat tulivat 3.4., jolloin Kor Utössä 400 (PA) ja Jurmossa >350p. Toinen huippu sijoittui 15.-20.4. Jurmossa 18.4. 500p ja 19.4. 300p.

SATAKIELI *Luscinia luscinia*

Ensimmäiset 9.5. jo kolmessa paikassa: Jurmo 1p, Pii Hirsund 1p (MP) ja Tur Friskalanlahti 1A (TN, T.Vesterinen). 10.5. jo kuudessa paikassa. Jurmon max. 21.5. 7p, joista 2 rengastettiin.

SINIRINTA *Luscinia svecica*

Havaintoja ilmoitettiin, ja ilmeisesti myös tehtiin varsin niukasti. Ensimmäiset 8.5. Jurmo 1 +2kv k, 12.5. Jurmo 6p ja Mie Mietoistenlahti 2k (J.Kirjonen). Paras kertymä 21.5. Jurmossa 30p. Viimeiset 29.5. Jurmo 1p, Kor Utö 1n p (SK, T.Vesterinen) ja Pyh Rihtniemi 1p (K.Haapala).

MUSTALEPPÄLINTU

Phoenicurus ochruros

Kaikki havainnot: 29.3. ja 1.4. Kor Utö 1 2kv k Ä (PA), 7. ja 8.4. 1np p (JHe), 15.4. 2 2kv k ja 2n (WV, JP, P.Pynnönen), 15.4. Jurmo 1n p, 16.4. Utö 2 2kv k ja 1n (WV), 17.4. 4np (PA), Jurmo 2np, 18.4. Utö 3p (PA), 20.4. 1p (PA), 5.5. Pyh Rihtniemen kylä 1 2kv k Ä (R.Lumio, H.Nurmi), Pyh Rihtniemi 1n (JN) ja 6.5. 1np (PA).

LEPPÄLINTU *P. phoenicurus*
Ensimmäinen Jurmossa 28.4. 1k p.
Seuraavat 3.5. Kor Utö 1k (PA) ja 5.5.
Jurmo 4p. Mantereella laji yleistyi tou-
kokuun kymmenennen päivän tienoilla.
Suurin kertymä Jurmossa 16.5.
ja 21.5. 40p. Viimeiset niinkään Jur-
mossa 8.6. 3p.

PENSASTASKU *Saxicola rubetra*
Ensimmäinen havis mielenkiintoi-
nen: 27.4. Tur bussiasema 1Ä (JT).
Tämän jälkeen seuraavat toukokuu-
ssa, 5.5. Uus Vekara 1 (RH) ja Jurmossa
10p. Mantereella yleistyi toukokuun
puolivälissä. Viimeiset 7.6. Jurmossa
2p.

KIVITASKU *Oenanthe oenanthe*
Ensimmäinen jo maaliskuulta: 26.3.
Nau Klobbskärsfjärden 1N (VV) oli
myös uusi ennätys. Vanha oli
4.4.1978. Seuraavat havaittiin huhti-
kuun puolivälissä: 14.4. Kor Utö 1p
(JP, P.Pynnönen, P.Hänninen ym) ja
Tur Ruissalo kartano 1p (MT). 15.4. jo
kolmessa paikassa. Paras määrä 13.5.
Jurmossa 70p.

SEPELRASTAS *Turdus torquatus*
Kaikki havainnot. Jurmossa
18.-19.4. 1k, 20.4. 2k, 1.5. 5, 5.5. 2,
6.5. 3, 7. ja 8.5. 3k2n, 9.5. 3, 10.5. 2,
11.5. 3, 12.5. 1, 18.5. 1k ja 24.5. 1.
Jurmon ulkopuolelta viisi havainto:
16.4. Pai Paimionlahti 1n m (JL), 22.4.
Väs Tappo 1k p (JN), 5.5. Kor Utö 1n
(PA), 8.5. Pyh Rihtniemi 1k
(M.Kiiskelä) ja 20.5. Pai Paimionlahti
1k m (K.Grönqvist).

MUSTARASTAS *Turdus merula*
Talvehtivien takia muuton alkua
vaikea määrittää. Muuttoa ainakin
maaliskuun alusta lähtien. Mustaras-
taasta on vaikea saada suuria määriä
kokoon. Paras määrä Jurmossa 18.3.
30p.

RÄKÄTTIRASTAS *Turdus pilaris*
Muuttoa jo helmikuulta alkaen.
10.2. Mie Koeasema 5m (VVS) oli uusi
ennätys. Vanha oli 22.2.1975. Seuraavat
25.2. Tur Rauvola 7p (PA), Pii
Toivonlinna 1m (MP) ja Jurmo 2p.
Suurin kertymä 14.4. Kem Sjöfax
1400p (JKN). Viimeiset muuttajat 10.6.
Kus Pleikilä 2NE merellä (AS).

LAULURASTAS *Turdus philomelos*
Ensimmäinen 20.3. Kaa Kuisiston-
lahti 1 (KK, H.Klemola). Seuraavat
27.3. Kor Utö 1 (PA) ja 29.3. Jurmo
10p. Mantereella yleistyi huhtikuun
alkupuolella. Päämuutto huhtikuun
loppupuolella. Parhaat määrät Jur-
mossa: 18.4. 150m 100p ja 30.4. 250p.

Viimeiset Jurmossa 7.6. 2p.

PUNAKYLKIRASTAS *Turdus iliacus*
Ensimmäinen ehti jo helmikuulle,
28.2. Jurmo 1p. Tämä oli samalla uusi
komea saapumisennätys. Vanha oli
12.3.1989. Seuraavat 6.3. Jurmo 2p ja
12.3. Kor Utö 1 (PA). Mantereen en-
simmäinen 18.3. Tur Katariinanlaak-
so 1Ä (J&JL). Yleistyi maaliskuun lo-
pulla. Päämuutto huhtikuun alkupuol-
iskolla. 3.4 Kor Utö >500 (PA) ja 15.4.
Kor Utö 300m 100p (JP, P.Pynnönen,
P.Hänninen ym). Viimeiset 31.5. Jur-
mossa 1p3m.

KULORASTAS *Turdus viscivorus*
26.2. Jurmo 1-2p oli uusi ennätys.
Vanha oli 5.3.1989. Muut helmikui-
set myös Jurmossa: 27. ja 28.2. 1p.
Seuraavat havaittiin vasta maaliskuun
puolivälissä. Mantereen ensimmäiset
18.3. Mie Mietoistenlahti 1p3m
(R.Mäki, M.Nordström, N.Satola ym)
ja Pyh Rihtniemi 1 (HV, M.&
T.Santamaa ym). Päämuutto
maalis-huhtikuun taiteessa, suurin
määrä 2.4. Jurmo 20. Viimeinen 6.6.
Jurmo 1p.

PENSASSIRKKALINTU
Locustella naevia
Ensimmäinen 18.5. Hal Viurilan-
lahti 1Ä (M.Ahola, JL, V.Partanen).

VIITASIRKKALINTU *L. fluviatilis*
Ensimmäinen tulitikkukuusi saapui
27.5. Tur Kaksikerta Birkhall 1Ä (JN,
M.Nordström, R.Mäki).

RUOKOKERTTUNEN
Acrocephalus schoenobanus
28.4. Lai Otajärvi 1p (AS) oli en-
simmäinen. Seuraavat 1.5. Pai Paimion-
lahti 1Ä (E.Laine), 5.5. Mie Mynä-
lahti 1Ä (JHa, K.Häkkiä,
J.Wessman). 6.5. jo kolmessa paikas-
sa.

VIITAKERTTUNEN *A. dumetorum*
28.5. Pai puhdistamo 1Ä (WV) oli
ensimmäinen.

LUHTAKERTTUNEN *A. palustris*
Ensimmäinen Jurmossa 18.5. 1Ä.

RYTIKERTTUNEN *A. scirpaceus*
Rytikerttunen saapui 9.5. Tur Fris-
kalaan 1Ä (J.Kirjonen). 12.5. haviksia
jo viidessä paikasta. Yleistyi kuun
puolivälissä.

RASTASKERTTUNEN
Acrocephalus arundinaceus
Ensimmäiset 14.5. Mie Mynälahti
1Ä (P.Vainikka) ja Rym Koisaari 1Ä
(J.Wessman).

KULTARINTA *Hippolais icterina*
Haviksia ilmoitettiin niukasti. En-
simmäinen 18.5. Jurmo 2p. Seuraavat
22.5. Sal Vuohensaari 1k Ä (EG) ja
24.5. Pii Toivonlinna 1p (MP).

KIRJOKERTTU *Sylvia nisoria*
Kaikki havainnot: 20.5. Uus Veka-
ra 2p (RH), 16.6. Hou Jungfruskär 1Ä
ohilentävä (E.Joutsamo, K.Heden-
ström) ja Par Lillmälö Korholm 1Ä
(J&JL). Jurmossa 28.5. 1, 1.6. 2, 16.6.
2, 17.6. 3, 18.6. 2 ja 19.6. 1.

HERNEKERTTU *Sylvia curruca*
Ensimmäinen ehti 7.5. Jurmoon
1p. Seuraavat 8.5. Pai Ä (MY) ja 9.5.
Jurmo 2p. Yleistyi mantereella touko-
kuun 12:n päivän tienoilla. Suurin
määrä 21.5. Jurmossa 35p.

PENSASKERTTU *Sylvia communis*
5.5. Uus Vekara 1 (RH) oli ensim-
mäinen. Tämän jälkeen 6.5. Kor Utö 1
(PA) ja 10.5. Mie Mynäjoen suisto 1k
Ä (EG). 12.5. jo "joka paikassa". Paras
määrä Jurmossa 2.6. 50 p.

LEHTOKERTTU *Sylvia borin*
Saapui varsin normaaliin aikaan.
13.5. Tur Ruissalo Marjaniemi 2Ä (SK,
TN), 14.5. Tur Friskalanlahti 1 (JL),
16.5. Rym Aasla Ä (LS) ja Jurmo 3p.
Paras määrä Jurmossa 2.6. 35p.

MUSTAPÄÄKERTTU *S. atricapilla*
Kaikki huhtikuiset: 24.-25.4. Jur-
mo 1k p, 27.4. Tur Ruissalo 1k (JL),
28.4. Tur Ruissalo 1k (VP), Par Parant-
fjärden 1Ä (J&JL), 29.4. Tur Ruissalo
1Ä+ 1k (JN), Jurmo 1k1n ja 30.4. Jur-
mo 1p. suurin kertymä 24.5. Jurmossa
30p.

IDÄNUUNILINTU
Phylloscopus trochiloides
Kaikki havainnot 9.6. asti: 3.6. Kii
Riidus 1Ä (J.& P.Erikäinen), Nou
(T.Lammes), 4.6. Kor Jurmo 1r, 5.6.
Dra Morgonlandet 4p7Ä (SL), 7.6. Jur-
mo 1p, 8.6. Jurmo 2r, 9.6. Pyh Riht-
niemi 1Ä (PA, JN).

SIRITTÄJÄ *Phylloscopus sibilatrix*
Ensimmäinen 8.5. Jurmossa 1p.
Seuraavat 9.5. Jurmo 5p, 11.5. Jurmo
3p, Uus Lamminjärvi 1p (AS), Tur
Ruissalo 1 (JHa) ja Pii Toivonlinna 1p
(MP). Paras määrä 21.5. Jurmo 25p.

TILTALTTI *Phylloscopus collybita*
Tiltalti teki uuden muuttoennä-
tyksen, vanha oli 30.3.1974: 17.3. Kor
Utö 1 (PA). Seuraavat lähes kuukautta
myöhemmin: 12.4. Rym-Airisto (HE)
ja Uus Vekara 1 (RH). Yleistyi huhti-
kuun puolivälissä. Suurin kertymä

Saapumisennätys siirtyi helmikuun alkuun, mikäli Vesan mustavaris oli muuttava.

vaatimaton 20.4. Jurmo 15p ja 35
Phylloscopus sp:tä.

PAJULINTU *Phylloscopus trochilus*
20.4. Jurmo 1r oli ensimmäinen.
Seuraavat 23.4. Tur Friskalanlahti 1Ä
(JK) ja 24.4. Pai Vista 1p (SA). Suurin
määrä 21.5. Jurmo 600p. Muutto jat-
kui pitkälle kesäkuun puolelle.

HIPPIÄINEN *Regulus regulus*
Muuttohavaintoja ulkosaaristosta.
Parhaat määrät huhtikuun alkupuolella.
13.4. Kor Utö 50p (JP, WV,
P.Pynnönen ym) ja 15.4. Jurmo 73p.
Mielenkiintoinen havis 14.4. Dra
Bengtškärin S-puoli 2 laivalla (JHe).
Viimeiset 23.5. Jurmo 2p.

HARMAASIEPPO *Muscicapa striata*
Ensimmäiset Jurmossa: 9.5. 3p ja
10.5. 5p. Tämän jälkeen Jurmossa päi-
vittään. Ensimmäiset Jurmon ulkopuo-
liset: 12.5. Hou Ekskär 1 (JN) ja Mie
Koeasema 1p (VVS). Suurin kertymä
21.5. Jurmo 250p. Viimeinen myös
Jurmossa 9.6. 1p.

PIKKUSIEPPO *Ficedula parva*
Kaikki saaristohavainnot: 21.5.
Jurmo 3n r, 22.5. Jurmo 2n p, 25.5.
Jurmo 1n p, 26.5. Kor Utö 1n p (SK,
WV), 27.5. Kor Utö 1n p eri kuin 26.5.
(SK, WV), 2.6. Jurmo 1p ja 18.6. Jurmo
1 +2kv k r.

KIRJOSIEPPO *Ficedula hypoleuca*
Kaksi ehti huhtikuulle. 22.4. Hal
Viala 1k (JT) ja 25.4. Jurmo 1k. Yleistyi
toukokuun alussa. Paras määrä 21.5.
Jurmo 100p. Viimeinen Jurmossa 7.6.
1n p.

PYRSTÖTIAINEN
Aegithalos caudatus
Ei havaintoja.

TIAIS-LAJI *Parus sp*
Tiaisilla ei havaittu vaellusliikeh-
dintää.

PÄHKINÄNAKKELI *Sitta europaea*
Ei havaintoja.

PUUKIIPIJÄ *Certhia familiaris*
Ulkosaaristohavainnot: Jurmossa
14., 18. ja 30.3. 1p.

KUHANKEITTÄJÄ *Oriolus oriolus*
Kaikki havainnot: 21.5. ja 4.6. Jur-
mo 1Ä, 28.5. Pai Paimionlahti 1Ä
(M.Lempiäinen) ja 10.6. Kus Kipar-
luoto 1 (J.Matikainen).

PIKKULEPINKÄINEN *Lanius collu-
rio*
Ensimmäiset vasta 12.5. Hou Eks-
kär 1k (JN), Mie Aarlahi 1k (EG) ja
Jurmo 1p. Yleistyi toukokuun loppu-
puolella. Jurmon max. 24.5. 65p.
Muutto jatkui pitkälle kesäkuuhun.

ISOLEPINKÄINEN *L. excubitor*
Viimeinen 23.4. Jurmo 1p.

NÄRHI *Garrulus glandarius*
Ei muuttohavaintoja.

HARAKKA *Pica pica*
30.3. Pyh Rihtniemi 5SSE
(K.Haapala, K.Savolainen) ja 16.4. Uus
Liesluoto 2 tulivat mereltä (MT,
I.Lahtonen, R.Baarman ym).

PÄHKINÄHAKKI
Nucifraga caryocatactes
Kaikki keväthavainnot: 9.3. Dra
Hiittinen kk 2SW (H.Päivärinta) ja
1.4. Hou Borgberg 1 laskeutui (KR).

NAAKKA *Corvus monedula*
Muuttaja jo helmikuussa. Mm.
20.2. Pyh Polttila 3m (VMr) ja 22.2.
Jurmo 2NE. Jurmossa havaintoja ke-
säkuulle asti.

MUSTAVARIS *Corvus frugilegus*
Helmikuulta jo runsaasti haviksia.
Mikäli 2.2. Kaa Hovirinta 1p (VMI) oli
muuttaja, niin "frugi" teki uuden en-
nätyksen. Vanha oli 18.2.1972. Seu-
raavat 9.2. Tur Pääskyvuori 1p (JK) ja
17.2. Sal Meriniitty 2 (A.Nyman,
P.Oksanen). Paras muutto vaatima-
ton 25.3. Pai Paimionlahti 4NE+ 15N
(MS). Viimeiset 12.5. Tur Friskala 2juv
p (RLI).

VARIS *Corvus corone cornix*
Muuttaja niinkään jo helmikuus-
sa. Paras muutto 18.3. Uus Pyhämaa
Kankarovuori 800N (RH).

KORPPI *Corvus corax*
Varmoja muuttohavaintoja ei il-
moitettu.

KOTTARAINEN *Sturnus vulgaris*

10.2. Mie Koeseema 1m (VVS) oli ensimmäinen muuttava. Seuraavat 22.2. Tur Topinoja 2kp 2tp p (SK) ja 24.2. Tur Rauvola 1p (RLi). Paras määrä 26.3. Prn Laukka 155 (JKN).

VARPUNEN *Passer domesticus*

16.4. Kor Utö 1 (PA).

PIKKUVARPUNEN *Passer montanus*

Kaikki havainnot: Kor Utössä 1. ja 7.4. 1p kahden talvehtineen lisäksi (PA, JHe), 17.4. Jurmo 2p, 20.-30.4. Jurmo 1p, mutta kuitenkin 22.4. 2p ja 25.4. 1p 1E. Utön ja Jurmon ulkopuolelta kaksi havaintoa: 12.4. Uus Vekara 1p (RH, PTu) ja 12.5. Tai Rantalanki 1 (RH).

PEIPPO *Fringilla coelebs*

15.3. Lai kk 1k (RLa), 16.3. Kor Utö 3 (PA), 17.3. Par Vänö 1m (PTo) ja Pii Toivonlinna 1m (MP). Yleistyi maaliskuun lopussa. Suurimmat muutot ja kertymät: 7.4. Pyh kk 1000p (PA), Pyh Esimo 1000p (PA), Mie Aarlahi 1500m (VVS) ja 16.4. Pyh Rihtniemi 1050m peippo+ fringilla sp (PA, JN, T.Lindbom ym).

JÄRRIFEIPPO *F. montifringilla*

Ensimmäiset maaliskuulta: 27.3. Nau Strandby 1p (AS), 30.3. Hal Viala 1p (JT) ja Jurmo 3p. Yleistyi huhtikuun alussa. Suurin määrä 1.5. Jurmo 70p. Jurmon viimeinen 30.5. 1m.

VIHERPEIPPO *Carduelis chloris*

Jurmon max. 31.3. 18p 11m ja viimeiset 24.5. 3p.

TIKLI *Carduelis carduelis*

Jurmon ensimmäinen havis 13.4. 2p. Muut Jurmon havikset: 18.4. 1m, 19.4. 1m ja 21.4. 1p.

VIHERVARPUNEN *Carduelis spinus*

Muuttoa maaliskuun alusta lähtien. 3.3. Tur Rauvola n.50 (MS), Tur Katariinanlaakso "kymmeniä" (J&JL) ja 4.3. Kaa Auvainen 50p (DB).

HEMPPO *Carduelis cannabina*

Talvehtivien takia muuton alkua vaikea määrittää tarkasti. 11.3. Tur Rauvola 1N (SK, RLi, MS) ja Sal Halikonlahti 1m (JT). Suurin kertymä 26.3. Tur Friskalanlahti a60p (RLi, MS). Jurmon viimeinen 5.6. 1p.

VUORIHEMPPO *C. flavirostris*

Kaikki havainnot: 7.3. Prn Torkkila 3p (JKN), 1.-18.3. Sal Halikonlahti parhaimmillaan 7p (S.Sällylä, I.Murto, R.Metsäranta ym), 15.3. Tur W-laituri 3 N-p (SK) ja 3.4. Pai Paimionlahti 3

(A.Forsten, T.Numminen).

URPIAINEN *Carduelis flammea*

Todella kateissa! Viimeiset urpiaiset häipyivät pohjoiseen helmi-maaliskuussa. Viimeinen jo 31.3. Jurmo 1m.

TUNDRAURPIAINEN

C. hornemanni

Mukaan on otettu kaikki maaliskuulta alkaen. 1.3. Tur Ruissalo Kuuva 3 (JL), 2.3. Dra Stusnäs 4-5p (M.Nordström, R.Mäki), 3.3. Kor Utö 2 (PA), 8.3. Pai Kaljala 2 (RH), 11.3. Prn Teijo 3 (JKN), Sal Halikonlahti 3 (S.Kallio, S.Neuvonen, J.Suomela) ja 15.3. Sal Meriniitty 4-5 (S.Sällylä).

KIRJOSIPIKÄPYLINTU

Loxia leucoptera

14.3. Sal Halikonlahti 1 (S.Sällylä, J.Riihimäki) oli ainoa havis.

PIKKUKÄPYLINTU *L. curvirostra*

Jurmon ensimmäinen 17.3. 1p. Jurmosta havaintoja pitkin kevättä, max. 23.4. 19p26m.

ISOKÄPYLINTU *L. pytyopsittacus*

Jurmon ensimmäinen 1.4. 4p. Jurmossa tehtiin kevään mittaa vain joitakin havaintoja. Viimeiset huhtikuun lopussa.

KÄPYLINTU-LAJI *Loxia sp*

Kor Utön ensimmäinen 7.3. 1 (PA).

PUNAVARPUNEN

Carpodacus erythrinus

13.5. Tur Ruissalo Kansanpuisto 1Ä (MS, RLi). Tämän jälkeen 18.5. Pii Toivonlinna 1p (MP). 20.5. jo kolmessa paikassa. Jurmon paras 31.5. 25m ja viimeinen 10.6. 3p.

TAVIOKUURNA

Pinicola enucleator

Ei havaintoja.

PUNATULKKU *Pyrrhula pyrrhula*

Jurmon ensimmäinen 10.3. 2p ja Kor Utön ensimmäinen 19.3. 1 (PA).

NOKKAVARPUNEN

Coccothraustes coccothraustes

Kaikki huhti- ja toukokuiset. Ensin Utön ja Jurmon havainnot: 1.4. Kor Utö 1p (T.Nurmi, P.Laaksonen) ja 27.5. 1p (SK, WV ym). Jurmossa 17.- 18.4. 1p, 22.4. 1NE, 23.5. 1p, 26.5. 1r, 27.5. 2p, 28.5. 1r ja 30.5. 1p. Havainnot muualta: 1.4. Mas Koivahaan 1 (E.Tokola ilm. S.Kunttu), 5.4. Mie Mietoistenlahti kartano 1 (J.Kirjonen), 11.4. Pii Piikkiönlahti 1p (PTo), 28.4. Ask Louhisaaren kartano 2p, 30.4. Prn

Koski as. 1p (JKN), 10.5. Tur Käsämäki 1p (JL), 24.5. Dra Vänö 1NE (MY) ja 31.5. Tur Koivu- lan pähkinälehto 1 (J&JL).

LAPINSIRKKU *Calcarius lapponicus*

Ehti ensin Jurmoon 3.4. 1k1np. Seuraavat 7.4. Lemu 2 (PA), Pai Paimionlahti 1m (DB, PTo) ja 11.4. Tur Ävik n.5 (RLi, MS). Paras määrä Mie Mietoistenlahdella 13p 25m (J.Kirjonen). Viimeinen Jurmossa 9.5. 1m.

PULMUNEN *Plectrophenax nivalis*

Ensihavis jo helmikuulta: 22.2. Prn Erelä 3m (JKN). Seuraavat 3.3. Pyh Rihtniemi 2m ja 11.3. Tur Rauvola 1k1n p 1m (JN, RLi, MS). Parhaat määrät 7.4. Tur Friskalanlahti a100p (SK, RLi) ja Pai Paimionlahti 150m (DB). Viimeinen havainto Jurmosta, 13.4. 1p.

KELTASIRKKU *Emberiza citrinella*

Kor Utön ensimmäinen 2.3. 3 (PA). Talvella ei tavattu Utössä.

PELTOSIRKKU *Emberiza hortulana*

5.5. Kor Utö 1 (PA), 6.5. Kaa Kuusisto 1ä (PTo), Jurmo 1p, 7.5. Pyh Polttila 1p (VMr) ja Jurmo 15p. Jurmon viimeinen 31.5. 1m.

POHJANSIRKKU *Emberiza rustica*

Kaikki havainnot: 21.4. Mie Mynälähti 1k N (J.Kirjonen), 22.4. 1k Ä (T.Elovaara, P.Mantere), 21.4. Pyh Rihtniemi 1k (DB, J.Sillanpää, M.Santamaa ym), 27.4. ja 5.5. Uus Vekara 3 (RH).

TIK-SIRKKU *Emberiza rus/pus/aur*

Ainoa havis 21.4. Pyh Rihtniemi 1m (H.Klemola).

PAJUSIRKKU *Emberiza schoeniclus*

Jurmossa jo 28.2. 1k p. Tämä oli samalla uusi saapumisennätys. Vanha oli 13.3.1977. Seuraavat 10.3. Jurmo 1k2n ja 11.3. Mie Mietoistenlahti 1p (MT). Jurmon viimeinen 28.5. 1p.

Kiitokset

Rauno Laine laati sääosuuden, Juhana Piha printtasi arkistolajit, Mikko Suhonen toimi avustajana vesi- ja petolinttuosuudessa ja Ask Suoranen tarkat muutontarkkailuhavainnot olivat suuri apu muuton huippuja etsiessä. Lämpimin kiitos heille.

Full Auto Cummix

7,8 - 16 x 65

Smirarc

Ensimmäisenä muutoksena perinteisiin kiikareihin tuli mahdollisuus muuttaa oleellisesti kiikareiden suurennusta erilaisin "telejatkei-
n", joiden voimakkuus vaihtelee 2-4 -kertaisiin valmistajasta riippuen. Näillä lisäkkeillä oli vain se haitta, että suuren suurennuksen vuoksi ne helposti tärisevät (tai oikeastaan katselijan kädet tärisivät). Jalustan mukana raahaaminen vei kiikareilta niiden kätevyys ja lisäivät turhaan painoa - homma oli selvästi kesken.

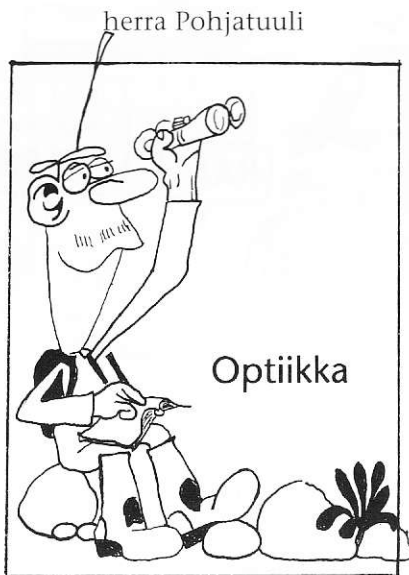
Telejatkeiden suosio kasvoi nopeasti kun eräs sveitsiläis-saksalainen yritys patentoi ns. Tremololessjärjestelmän. Järjestelmän ytimenä on 7403 kertaa sekunnissa värähtelevä pieni kidejärjestelmä. Laite reagoi tärinään ja pientä prismaa liikuttamalla vakauttaa kuvan. Nämä kiikarit osoittautuivat ylivoimaiseksi me-
rellä, junassa, em. "telejatkeiden" kanssa käytettyinä sekä käsien muuten tilapäisesti täristessä (???). Viiden vuoden kuluttua patentti raukesi ja tärinäpoistajat yleistyivät.

Vuosien mittaan kiikareihin tuli lisää elektronisia hienouksia: "telejatkeiden" aiheuttama valovoiman menetys korvattiin elektronisin valonvahvistimin. Eräillä merkeillä on jopa yökatselu yhtä helppoa kuin päiväkäyttö (Uggle eye, Dymtax).

Kiikarien etsinkuvaan sijoitettiin nestekidenäytöllä varustettu taulu, johon on mahdollista kirjata esim. retki-, vuosi-, elämän- ja euroopan-pinnat. Näissä kiikareissa oli myös kvartsikidekello.

Ja kehitys jatkui: määrittämisen helpottamiseksi kiikareihin lisättiin mikrofonit lukuisine mikropiireineen ja muine käsittämättömine detailjeineen (VRAU = Voice Registering and Answering Unit). Tämä yksikkö on siitä merkillinen, että se tajuaa puheen ja vastaa ohjelmoitujen tietojen mukaan. Esim. jos ornitologi sanoo Parus major, tulee kiikarin

Tekniikka on kuluneina vuosina mennyt niin hurjasti eteenpäin, että lienee aiheellista selvittää mitä kiikarien, lintuharrastajien tärkeimpien työvälineiden, kohdalla on oikein tapahtunut.

kuvakentän yllälaitaan talitiaisen lajituntomerkit. Jos taas luetellaan tuntomerkkejä, kiikarit kysyvät lisätietoja ja antavat lopulta listan mahdollisesti kyseeseen tulevista lajeista. Vuodesta 2003 lähtien laitetta on ollut saatavissa myös suomenkielisenä.

Ja sitten isoihin koneisiin. Otsikona käyttämäni nimike on japanilaisen tehtaan eräs kiikarimalli. Näiden kiikarien tietokonejärjestelmän on laatinut Sugarwell yhdessä Alabama instruments-yhtiön kanssa. Kiikareissa on zoom-optiikka, jonka suurennoskerroin ilman "telelisäkkeitä" vaihtelee 7,8 ja 16 välillä. Objektiivin halkaisija on 65 mm. Elektroniset valonvahvistimet antavat hyvän kuvan vielä niinkin huonossa valossa kuin yhden kiintotähden valo on. Kirjainlyhenne tulee sanoista "Super Multi Infra Red Anti Reflex Cosmicalcoating. Kiikari on todella täysautomaattinen: se tarkentuu automaattisesti kuvan keskiosassa olevan ympyrän sisäpuolelta.

Kytettäessä kiikari CFU-osan välityksellä Cummix SMIRARC Video Calculator-kaukoputkeen, saadaan kaukoputki seuraamaan kohdetta automaattisesti. Kaukoputki on tällöin eräänlaisessa lavetilla. Haluttaessa kone nauhoittaa linnun videolle, laskee siivenlyönnit minuutissa tai parvien yksilömäärän. Kerran käskyn saatuaan putki seuraa kohdetta kunnes se häviää tai toiminta keskeytetään. Kiikari jää tällöin muiden lintujen tarkkailuun. Laite toimii akuilla, jotka voi ladata verkkovirralla, auton laturilla tai naapurin sähköpaimenella. Valmistaja on vilautellut tietoja pinnasuodattimista, joilla esim. jääkuikan erottaa muista gaviioista jo kaukaa. Kovat pinnat (etukäteän ohjelmoitua suodattimiin) näkyvät hopeisina sinisellä pohjalla. Laitetta ei ole vielä testattu Suomessa eikä muuallakaan.

Tämä on vain karkea tilannekatsaus kiikarimarkkinoille. Mutta tämäkin lienee tarpeeksi osoittamaan, miten hyvää huolta meistä lintuharrastajista pidetään.

Saapunut 30-02-2007

OLLI SEIKKAILLEE OSA 5.

ISOHAARAHAUUKKA KIRKKONUMMELLA! (?)

©MK

OLLI JA KARNO KEVÄISESSÄ ESPANJASSA...

Campari

AAH MAHTAVAA

SILLOIN!

PIIP

LÄIK!

MITÄ PIIPPARI SANOI?

ISOHAARAHAUUKKA KIRKKONUMMELLA!

PIIP PIIP

TAXI!

TWO TICKETS TO FINLAND, QUICK!

SI!

KIRKKONUMMELLE ON JO EHTINYT VENNU HELMÄ, PAHAMAINEN TURKULAINEN...

JOS NÄEN SEN, OHITAN KARNON!

WROMM!

HAA!

JESS! OHITIN KARNON! NYT ALKOI BILEET!

PIM!

LÄHISTÖLLE ON EHTINYT PARI MUUTAKIN ÄBOLAISTA...

HEI IHAN KUIN ISO-MILVUS!

HEI TAPANI TAI RAUNO! TUOKAA PUTKI, EI SITÄ VOI KIIKARILLA MÄÄRITTÄÄ!

HAE SINÄ, RAKE, NIIN ME ANNKAAN KANSSA SEURATAAN PETOA!

MINULLA ON PAREMPI SUUNNITELMA! OTAN AUTON JA...

HUIS

KIL
KIL

MK-92

